255.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 266 (6691)
ДЕКАБРИИН 8
ВТОРНИК
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Хүдөөдэхи худалдаа наймаа һайжаруулха

Советскэ худалдаа наймаае үргэнөөр дэлгэрүүлгэ хадаа арад зоной хэрэглэдэг товарнуудые орон дотор элбэг дэлбэг болгохо гэжэ Коммунистическэ партиин, Советскэ Правительствын хараалһан программын таһаршагүй хубинь мүн. Худалдаа наймаан болбол социализмын үедэ ажалшадай улам ургажа байгаа хубиин хэрэглэмжэнүүдые хангалгын гол формо мүн, энэ хэбээрээ үни удаан саг соо байхашье юм.

Эд хэрэглэгшэдэй коопераци советскэ худалдаа наймаанай системэ дотор шухала үүргэ гүйсэдхэнэ. Тэрээнэй худалдаа наймаанай сетеэр дамжуулагдан гол түлэб колхознигуудай, хүдөөгэй интеллигенциин, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй эрилтэнүүд хангагдана. Хүдөө ажахын продукци худалдан абалгада, город абаашалтада коопераци удхашанар улам ехэ болоно байна.

Колхозно деревниин ажалшадай ажана байдалай ба культурын хэлбэришэгүй ургалта хүдөөдэхи худалдаа наймаанай хүгжэлтын үндэр темпнүүд дотор эли тодоор харагдана. Хүдөөдэхи худалдаа наймаанай эрьесэ 1953 ондо 1925 оной-хитой жэшэхэдэ (сасуулагдамал сэнгүүдээр) 7,9 дахин ургаһан байна. Энэ оной гурбадахи квартал соо эд хэрэглэгшэдэй кооперациин товарнуудай эрьесэ үнгэрэгшэ жэлэй гурбадахи кварталайхида орходоо 27,5 процентээр дээшэлээ. Хүдөөдэ эд бараанай эрьесын ургахатай хамта тэрээнэй структура хубилба. [illegible]

[illegible]

Арадай ажана байдалые саашадань һайжаруулха тушаа парти, правительствын хэмжээ-ябуулгануудта советскэ худалдаа наймаанай [illegible] Сталинска областиин Больше-Новоселовско районой Комарска сельпо, Крымскэ областиин Старо-Крымскэ [illegible] Полтавска областиин Ярошинска районой Ильичын нэрэмжэтэ совхозой рабкооп болон [illegible]

[illegible]

хоёр зуун катер Центросоюзда үгэһэн байна. Эдэ хэрэгсэлнүүд түбхын түрүүндэ худалдаа наймаанай саг үргэлжын сетьгүй һууриш газарнуудай хүн зониие товарнуудаар таһалгарягүйгөөр хангалга һайжаруулхын тулада эгээ ашаг ехэтэйтээр хэрэглэгдэхэ зэргэтэй.

Хүдөөгэй худалдаа наймаае эрид һайжаруулха зуураа, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной эрилтые мэдэхэ, товарнуудай ассортиментые үргэдхэхын, шанарыень һайжаруулхын, тэдээниие розничпо сетьдэ саг соонь абаашахын, худалдан абагшадые хангалгын культурые дээшэлүүлхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэхэ ёһотой. Худалдаа наймаанай хүдэлмэридэхи едэбхигүй, үүсхэлгүй ябадалые, эд хэрэглэгшэдэй интересүүдые мартаха ябадалые тэсэжэ болохогүй. Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин худалдаа наймаанай бүхы организацинууд эд товарай эрьесын талаар даалгабаринуудаа һараһаа һарада, кварталһаа кварталда заатагүй дүүргэжэ байха ёһотой.

Колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудые модон материалнуудаар, хирпиисээр, извеетээр, хушалтануудаар хангаха талаар Центросоюз хүдөө ажахыда тон бага туһаламжа үзүүлнэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум тэмдэглээ һэн. Эдэ товарнуудай талаар колхознигуудай эрилтэ мууса хангагдана. Барилгын материалнуудые, үйлэдбэридэ хэрэгтэй товарнуудые [illegible]

[illegible]

шэдэй кооперациин хүдэлмэридэ хамаагүй. Һүүлэй үедэ тус обком хүдөөдэхи худалдаа наймаанай хэрэгые һайжаруулгада зорюулһан нэгэшье ехэ хэмжээ-ябуулга үнгэргөөгүй. Иркутска областиин Катангска, Шиткинскэ, Баяндаевска, Нижне-Илимскэ райкомууд худалдаа наймаанай асуудалнуудһаа хахуу тээ байжа, обкомой жэшээе дахана.

Арадай ажана һайн байдал манай партида дээдэ хуули мүн. Ажалшадай шухала хэрэглэмжэнүүдые хангалгатай холбоотой бүхы юумэн партийна хүдэлмэрилэгшэдые һонирхуулангүй байжа шадахагүй. Эгээ иимэһээ тосхондохи худалдаа наймаае һайжаруулгын асуудалнууд партийна организацинуудай тон шухала асуудалнууд мүн.

Хүдөөдэхи худалдаа наймаанай олон мянган гэшүүдтэй коллектив болбол коммунистическэ общество байгуулжа байгаа советскэ арадые үдэр бүри хангалгын хүндэтэ зорюулгануудые жэшээтэ һайнаар дүүргэлгэдэ бүхы хүсэеэ, бүхы эршэеэ зорюулха ёһотой.

[illegible] сетьгүй батахан тосхонууд болон деревнинүүдэй хүн зониие эд хэрэглэгшэдэй кооперации муугаар хангана. Эдэ дутагдалнуудай түлөө доодо шатын кооперативна организацинуудһаа гадна, мүн тосхондохи худалдаа наймаанай байдалые үшөөл һулаар хинажа байдаг Центросоюз зэмэтэй.

Мүнөө зорилто юуб гэхэдэ, советскэ худалдаа наймаа хүгжөөлгын хэрэгые ехээр урагшань дабшуулжа, хүн зондо хэрэгтэй бүхы товарнуудые ойрын 2—3 жэлэй турша дотор город бүхэндэ, хүдөөгэй район бүхэндэ таһалгарягүйгөөр худалдалта хангаха хэрэгтэй.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин худалдаа наймаанай сетиие хүгжөөлгэдэхи гэгдэлые усадхахын тулада ойрын гурбан жэлэй турша дотор розничпо худалдаа наймаанай 23 мянган предприятинүүдые нээхэ хэрэгтэй болоно. Худалдаа наймаанай шэнэ сетиие хүн зондо тон таатай зохид байхыень хаража, зүбөөр хубаарилан байгуулха, тэдээниие хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь хангаха тушаа анхарал оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Нүүдэл наймаа эмхидхэхын тулада правительство табан зуун автомашина,

(«Правдын» декабриин 6-най түрүү бэшэг).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Академик К. И. Скрябиниие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Наукын талаар элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, мүн түрэһөөр далан наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан академик Скрябин Константин Ивановичые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной декабриин 6.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Машина бүтээлгын предприятинуудай гурбан мянган хүдэлмэришэд табан жэлэй нормонуудые дүүргэбэ

КРАМАТОРСК. Хүндэ станок бүтээлгын заводой хабсаруулгын № 4 цехын слесарь Сергей Гастищев табадахи табанжэлэй эхинһээ хойшо арбадахи жэлэй нормые дүүргэбэ.

Энэ амжалта өөрөө ерээгүй юм. Нүхэр Гастищев өөрынгөө тусхай мэргэжэлые хүсэд шудалангхай. Тэрэнэй дурадхалаар слесарьнүүдэй бригада бүхэн тус тустаа ямар нэгэн узел хабсаруулдаг болоо, урдань тэдэнэр бүхы станогые даажа абаад эсэслэн хабсаруулдаг байгаа. Ажалай иимэ эмхидхэл үйлэдбэриин бүтээсые нилээд дээшэлүүлбэ.

Заводой мүлигшэ Павленко, жэгдэлэгшэ Яценко ба модельшик Бабко гэгшэд хоёр жэл арбан нэгэ һарын турша соо тус тустаа хоёр табанжэлэй даалгабаринуудые дүүргээ.

Городой машина бүтээлгын предприятинуудай гурбан мянган хүдэлмэрилэгшэд табанжэлэй нормонуудые дүүргэн Конституциин Үдэрые угтана.

(ТАСС).

Үндэр хадатай газарай нүүрһэнэй руднигта

ТЕПЛОКЛЮЧЕНКА. (Иссык-кульска область). Үндэр хадатай газарай Джергалан гэжэ руднигай шахтёрско коллектив мүнөөдэр 1954 оной түсэбөөр түрүүшын олон зуугаад тонно түлишэ тээжэ эльгээбэ. Конституциин Үдэрэй хүндэлэлдэ абаһан социалистическэ уялгань болзорһоо урид дүүргэгдэнхэй.

Джергаланска шахтёрнууд тонно түлишын өөрынь үные арбан түхэригөөр химдаруулаа. Шахта бүхэлэгшэд ахадүүнэр Джибек ба Саламат Мусаевтан, нүүрһэ малтагшад ахадүүнэр Николай ба Иван Карташевтан өөһэд хоорондоо мүрысэжэ, үндэр показательнуудые түйлаба. Тэдэнэр ерэхэ жэлэй хоёрдохи хахадай түсэбөөр хүдэлмэрилнэ.

(ТАСС).

Шэлээр элдэб зүйлэй амһартанууд бүтээгдэнэ

РИГА. (ТАСС). Сэсэг болон үрэ жэмэс хэхэ элдэб үнгэтэ хоёр дабхар шэлээр бүтээгдэһэн вазанууд, ликёрно приборнууд, сухарницанууд, бокал болон рюмкэнүүд Ригын амһартын магазинуудай прилавкануудта бии боло-бо. Энэ хадаа Илгециемскэ шэлэй заводой шэнэ продукци мүн.

Шэл үйлэдбэрилэгшэд продукциин ассортиментые үргэдхэхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэнэ. Шадабари ехэтэй олон арбаад мастернууд предприятида хүдэлмэрилнэ, һайн шанартай зүйлнүүдые бүтээн гаргана. Тэдэнэрэй дунда—республикын алдарта стеклодув Н. Четиник, мүлигшэ Я. Гайлис, прессовщик Г. Крылов ба бусад халаан соогоо нэгэ хахад—хоёр нормо дүүргэнэ.

Шэл үйлэдбэрилэгшэд бүхы технико-экономическа показательнуудай талаар жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.

(ТАСС).

Советскэ арад Конституциин Үдэрые баяртайгаар һайндэрлэбэ

Бүгэдэарадай һайндэр —СССР-эй Конституциин Үдэрые Москва баяртайгаар тэмдэглэбэ. Заводской ба фабричиа корпусууд, эмхи зургаануудай, һургуулинуудай ба байрын гэрнүүд—Улаан тугуудаар гоёогдонхой. Советскэ гражданинуудта агууехэ эрхэ олгоһон СССР-эй Конституциин статьянуудай текстнүүд гоё һайхан плакатанууд дээрэ бэшэгдэнхэй.

Декабриин 5-най үглөөгүүр столицын музейнүүдэй үүдэнүүд үргэнөөр нээгдээ. В. И. Ленинэй центральна музейдэ илангаяа олон хүн оробо. Музейдэ орогшодой дунда—«Серп и Молот» заводой металлургнууд, К. А. Тимирязевай нэрэмжэтэ Московско хүдөө ажахын академиин студентнүүд, Московско областиин Раменска районой колхознигууд, Калинин ба бусад олон городуудай һурагшад ябалсаа.

Эндэ нэгэ үдэрэй турша соо 6 мянга шахуу хүн оробо. Конференци-зал дотор «Владимир Ильич Ленин» гэжэ документальна фильм харуулагдаа.

СССР-эй революциин музейдэ 5 мянган гаран хүн ябажа хараа.

Үдэшэлэн столицын театрнууд ба концертнэ залнуудта олон арбаад мянган хүн орожо хараһан байна. Энэ үдэр Ехэ театр «Красный мак» гэжэ балет, Бага театр—«Северные зори» гэжэ спектакль харуулаа. Сатирын театр В. В. Маяковскиин «Баня» гэжэ зүжэгые москвагайхидта түрүүшынхеэ харуулһан байна.

Столицын кино-театрнуудай экранууд дээрэ советскэ юрын хүнүүдэй ажабайдал ба зол жаргалай түлөө тэмсэл тухай харуулһан «Большая жизнь», «Член правительства» ба бусад фильмнүүд харуулагдаа.

Үдэшэлэн клубуудай, Культурын байшангуудай ба ордонгуудай һайндэрэйхеэр гоёогдоһон залнуудта ажалшад дүүрэн сугларба. Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой Культурын ордондо московско театрнуудай артистнууд уранһайханай самодеятельностиин концерт харуулаа. Горькиин нэрэмжэтэ Культурын байшанда, МГУ-гэй шэнэ байшангай актова зал дотор, Дзержинскиин нэрэмжэтэ «Трехгорная мануфактура» комбинадай ба бусад Культурын байшангуудта Конституциин Үдэртэ зорюулагдаһан вечернүүд үнгэргэгдөө.

(ТАСС).

ЛЕНИНГРАД, декабриин 5. (ТАСС). М. Е. Салтыков-Щедринэй нэрэмжэтэ публична библиотекэдэ, дээдэ һургуулинуудта, олон клубуудта СССР-эй Конституци дотор бэшэгдэһэн, илаһан социализмын ороной агууехэ түйлалтануудые, советскэ хүнүүдэй ажана һайн байдалай ургалтые, манай олонациональна Ехэ ороной арадуудай эбдэршэгүй хани барисаае харуулһан выставкэнүүд нээгдээ.

Бүхы клубууд болон Культурын байшангуудта һайндэрэй ехэ вечернүүд болоо. «Возрождение» гэжэ саарһа гаргалгын фабрикын клубта, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ «Электросила» гэжэ заводой ажалшадай сугларһан Ильичын нэрэмжэтэ Культурын байшанда, Володарскиин нэрэмжэтэ оёдолой фабрикын ба бусад клубуудта олон хүн сугларaa.

Мүнөөдэр Культурын Выборгскэ байшанда 6 мянга гаран хүн оробо. «Хоёр дэлхэй— хоёр эдир наһан» гэжэ үхибүүдэй утренник ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Эндэ үдэрынь студенческэ залуушуулай түлөөлэгшэд һайндэртэ сугларба. Залуу вузынхидай толотомо ба үргэн ехэ ажабайдалые харуулһан эстрадна наада В. И. Ульяновай (Ленинэй) нэрэмжэтэ электротехническэ институдай уранһайханай самодеятельностиин коллективэй хүсөөр харуулагдаа. Городой индустриальна хоёр ехэ—Сталинска ба Калининска районуудай ажалшадай вечер мүн лэ Культурын ордондо болоо. «Советскэ Конституци — дэлхэй дээрэхи эгээн демократическа Конституци мүн» гэһэн элидхэлэй һүүлээр ехэ концерт харуулагдаа.

Газын нэрэмжэтэ Культурын байшан ба бусад хэдэ хэдэн клубууд шефскэ колхозуудтаа уранһайханай самодеятельностиин бригаданууды эльгээбэ. Тэдэнэр колхозуудай һайндэрэй вечернүүдтэ хабаадаһан байна.

Областиин колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдтэ бүгэдэарадай һайндэр үргэнөөр тэмдэглэгдээ.

КИЕВ, декабриин 5. (ТАСС). Городой Культурын ордонгууд ба байшангуудта, хүдэлмэрилэгшэдэй клубуудта үглөөнһөө эхилэн хүн зон олоороо сугларaa. Театрнуудай артистнууд, уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд Коммунистическэ партиие ба Советскэ правительствые, манай ороной арадуудай эбдэршэгүй хани барисаае алдаршуулһан зохёолнуудые һайндэрэй концертнүүдтэ гүйсэдхөө. «Большевик» заводой Культурын ордондо, «Ленинская кузница» заводой клубта, трамвайщигуудай клубта үхибүүдэй һайндэрэй утренникүүд болобо.

Физкультурын ордондо спорт һонирхогшод сугларaa. Тэдэнэр 1953 оной барилдаагаар ороной түрүү һуури эзэлхэ талаар Советскэ Союзай хүсэ ехэтэ барилдаашадай мүрысөө ехээр һонирхон хараба. Ордонгой үбэлэй бассейндэ городой эрхим спортсменүүд Конституциин Үдэрэй хүндэлэлдэ үһа тамаралга ба харайлгаар мүрысөө үнгэргөө.

«Ленинская кузница», «Большевик» гэжэ заводуудай ба Киевэй бусад олон предприятинуудай уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд шефскэ колхозуудтаа һайндэрэй концертнүүдые харуулһан байна.

Залуу эрдэмтэдэй конференци болобо

Декабриин 3-да СССР-эй Наукануудай академиин биохимиин институтда залуу эрдэмтэдэй конференци болобо. Мүнөө сагай биохимиин ехэ проблемэнүүдтэ зорюулагдаһан научна хэдэн элидхэлнүүд шагнагдаа. Аспирант З. Евстигнеева ургамалда белогой бии болол-гын процессые шэнжэлхэ үедэ элирүүлэгдэһэн экспериментальна шэнэ баримтанууд тухай өөрынгөө элидхэл соо мэдээсэбэ. Е. Куваева, мүн Э. Выскребенцева гэгшэд клеткэгүй байдалда веществонуудай һэлгэсын талаар оригинальна шэнжэлгэнүүд тухай хэлээ.

Эдэ элидхэлнүүд нилээд ехэ һонирхолтой байба. Академик В. А. Энгельгард, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Н. М. Сисакян ба бусад тус элидхэлнүүдые зүбшэлгэдэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

Хүдөө ажахын фильмнүүдэй бүхэсоюзна фестиваль

СССР-эй Культурын ба хүдөө ажахын министерствонуудай эмхидхэһэн научно-популярна, мүн хүдөө ажахын һуралсалай фильмнүүдэй Бүхэсоюзна фестиваль хүдөөгэй кинотеатрнуудай болон нүүдэл киноустановконуудай экрануудта декабриин 1-һээ эхилбэ.

Мичуринска агробиологическа наукын түйлалтануудта ба хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлдэ зорюулагдаһан 125 эрхим кинокартинанууд фестивальда харуулагдаха байна гэжэ СССР-эй Культурын министерствоһээ ТАСС-эй корреспондентдэ мэдээсэбэ.

1954 оной апрелиин һүүлэй болотор фестивалиин үргэлжэлжэ байха үедэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд лекцинүүд болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ юм.

(ТАСС).

Хүдөөгэй драматическа коллективүүд

СТАВРОПОЛЬ. Пятигорск город шадарай зоныи «Пролетарская воля» гэжэ хүдөө ажахын артельдэ шэнэ клуб баригдаа. Тус клубые нээхэдээ Н. Дьяконовай «Свадьба с приданым» гэжэ пьесэ харуулагдаба.

Мүнөө хизаарай колхоз бүридэ уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилнэ. Олон мянгаад колхознигууд, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар ба медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд тус кружогто хабаадалсана.

Һүүлэй үедэ районно Культурын байшангуудай хүдэлмэринь нилээд һайжаруулагдаба. Изобильненска Культурын байшангай коллектив жэлэй эхинһээ хойшо 11 пьесэ табяа. Тэдэнэй дунда—И. Котляревскиин «Наталка-полтавка», А. Островскиин «Доходное место» О. Васильевай «Земной рай» гэжэ пьесэнүүд бии.

Петровско Культурын байшангай драматическа кружок С. Гулак — Артемовскиин «Запорожец за Дунаем» гэжэ оперо шадамараар табижа олониитын дунда суурхадаг болоо. Мүнөө хүдөөгэй артистнууд П. И. Чайковскиин «Евгений Онегин» гэжэ оперо табихаар бэлэдхэл хэнэ.

Каховско гидроузелай барилга дээрэ

Судныи ябаха шлюзэй барилга дээрэ, шлюзэй хоёрдохи дабхартань арматура болон бетониие байгуулжа эхилбэ. ГЭС-эй байдхан ба уһанай плотиные барилга амжалтатайгаар хэгдэжэ байна. ГЭС-эй байшангай зүүн эрьеын талмайда бетон. мүн арматура табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гидроэлектростанциин ба уһанай плотиныи барилга.

ТАСС-эй фотохроника.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хүдөө ажахые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

Хориин аймагай партийна конференциһээ

Партиин XIX съездын, КПСС-эй ЦК-гэй, партиин обкомой пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн аймагай партийна организаци хадаа тоосоото үе соо шухала хүдэлмэри ябуулжа, аймагай ажахын ба культурна байгуулалтада зарим тэды амжалтануудые туйлажа, аймагайнгаа 25-дахи партийна конференцидэ ерэбэ гэжэ элидхэлшэ айкомой секретарь нүхэр Р. З. Санжиев ба үгэ хэлэһэн делегадууд тэмдэглэһэн байна.

Тиихэтэй хамта, КПСС-эй айкомой хүдэлмэридэ, илангаяа хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ талаар ехэ дутуунууд конференци дээрэ элирүүлэгдээ. Аймагай олохон колхозууд экономическа талаараа һула, ороохо таряанай ургаса бага байһаар, хартаабха болон овощь аймагай олонхи колхозууд таридаггүй шахуу юм. Аймагай хүдөө ажахын гол һалбари болоһон малажал хүгжөөлгэдэ илангаяа ехэ дутуунууд бии. Малай тоо толгой ехэ удаанаар олошорно. Жэшээлхэдэ, 1952 оной январьһаа 1953 оной октябрь хүрэтэр аймагай колхозуудта хони ямаанай тоо 36,3 процентээр, тэрэ тоодо 1953 ондо 17,8 процентээр ургаһан байха юм. Мүн энэ үе соо эбэртэ бодо малай тоо 2 процентээр хороо. Аймагай 15 колхозой 9-нь үхэрэйнгөө тоо ехэ олоор хоролтодо оруулга.

Малай ашаг шэмэ тон бага, һаамхай үнеэн бүриһөө 1952 ондо 361 литр, 1953 ондо 332 литр һүн һаагдаа. Ехэ хонин бүриһөө 1,7 килограмм нооһон хайшалагдаа. Ехэ малай олоор һубайрдаг дээрэһээ түл үсөөн абтана. 1953 ондо 100 эхэ мал бүриһөө 59 тугал, 53 хурьган, 7 поршоонхо абтаһан байна. Гэбэшье, мал ороондо оруулха түсэб һулаар дүүргэгдэнэ. Энэ оной октябриин 20-ной байдалаар искусственнаар эхэ мал үрэжүүлхэ түсэб 84,5 процент дүүргэгдээ. Мал олоор гаргашалагдана.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулагдаагүй. Тэжээлэй ногоо тариха түсэб дүүргэгдэдэггүй, сабшалан һайжаруулагдадаггүй дээрэһээ энэ жэлдэ сабшалангай гектар бүриһөө 4 центнэр үбһэ сабшажа абтаһан байна. Аймагай олон колхозууд адуу малые бүдүүн тэжээлээр 18—23 процент хангаһан байха юм. Малай үбэлжэлгые олон колхозууд бэлэдхэл муутайгаар эхилээ. Малай байра бариха түсэб дүүргэгдэнэгүй.

Газартаряалангай культура доодо хэмжээндэ байһаар. Энэ жэлдэ 3,3 центнер ороохото таряан га бүриһөө абтаа.

Ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада бэлэдхэл муугаар ябуулагдана. Үрэһэ хааха түсэб 78,6 процент дүүргэгдэнхэй. Агротехническэ хэмжээ-ябуулга муугаар бэелүүлэгдэнэ. Аймагай МТС-үүд хүдөө ажахын культурануудай баян ургаса туйлаха гол зорилгоёо дүүргэнэгүй. Намарай пар хахалха, үбһэ сабшаха, силос дараха түсэбүүдээ Хорииншье, мүн Үдыншье МТС дүүргээгүй. Малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэри һулаар механизацилагдана.

Аймагай хүдөө ажахын, илангаяа малажалай иимэ ехэ гээгдэлдэ ороһоной шалтагаан юуб гэхэдэ, партиин айкомой бюро, секретарь нүхэр Санжиев, аймгүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Рудаков хүдөө ажахые бодото дээрэнь тодорхойгоор хүтэлбэрилдэггүй байгаа гэжэ делегадууд тон зүбөөр шүүмжэлһэн байна. Партиин айком, тэрэнэй секретарь нүхэр Санжиев ажахые канцелярска методээр хүтэлбэрилдэгээ болёогүй. Тэрэ хадаа нэгэ үдэр соо хэдэн колхозуудта ябажархидаг, партийна эхин организацинуудта түшэглэдэггүй, колхознигуудтай, малшадтай хөөрэлдэдэггүй байха юм. Гээгдэнги колхозуудые бэхижүүлхэ хэмжээ багаар абадаг, гээгдэлэйнь шалтагаание гүнзэгыгөөр һонирхон мэдэдэггүй. Пленумүүд, партийна эдэбхитэдэй аймагай суглаанууд дээрэ олон дахин муу бэшэ шиидхэбэринүүд абтадаг болобошье, тэрэнээ бэелүүлхэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаггүй, гүйсэдхэлыень һулаар хинадаг дээрэһээнь тэдэнэйнь нилээд олонхинь дүүргэгдэнгүй үлэдэг юм.

Ажахын асуудалнуудые шиидхэхэ талаар партийна эхин организацинуудай үүргые дээшэлүүлдэггүй дээрэһээ олон парторганизацинуудта, тэрэ тоодо «Улаан Одон», «Гигант», Сталинай нэрэмжэтэ (Хори), Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай ба бусад партийна организацинуудта партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри доодо хэмжээндэ байһаар. Жэшээлхэдэ, «Улаан Одон» колхозой парторганизаци март һараһаа хойшо 7 суглаа үнгэргөөд, тэдэнэй 6-ниинь партиин айкомой һайшаан дурадхаһан асуудал зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй болоһонһоо хойшошье партиин айком, тэрэнэй секретарь нүхэр Санжиев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рудаков хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ талаар хүдэлмэриин методые эрид хубилгаагүй. Сентябрьска Пленумэй шиидхэбэрие дүүргэхэ талаар хараалагдаһан хэмжээнүүдэй һулаар дүүргэгдэжэ байһан тухай, айкомой хүдэлмэреэ удаанаар шэнэдхэн табижа байһан тухай делегадууд Жамьянов, Башинов болон бусад хэлэһэн байна. Айкомой инструкторнуудай зариманиинь мүнөө хүрэтэр МТС-үүдтэ гараагүй байһаар ба тиихэдэ хоёр инструктор олдоогүй байха юм.

Конференциин делегат, Үдын МТС-эй директор нүхэр Далбаев нигэжэ хэлэбэ:

— Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд МТС-тэ механизаторска кадрнуудые бүридүүлхэ хэрэгтэ һаад ушаруулна. Мэдүүлгэ бариһан олон механизаторнууд МТС-эй штадта оруулагдаагүй байһаар.

— Гээгдэнги колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые дутамагаар абана, тэдэндэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй, — гэжэ «Красный партизан» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Перетолчин хэлээ. Манай колхоз хэдэн жэлдэ удаалуулан гээгдэжэ ябана. КПСС-эй айком манда бодото туһаламжа үзүүлнэгүй.

Малшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин һулаар табигдаһан, тэдэнние культурно-ажаһуудалай талаар хангаха хэрэгтэ анхарал багаар табигдадаг тухай олон делегадууд хэлээ. Лекци, элидхэл үсөөн хэгдэнэ.

Идеологическа хүдэлмэриин һула байһан тухай нүхэр Ренчинов хэлэһэн байна. Илангаяа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һула, клуб, библиотекэ, улаан булангууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ гэжэ тэрэ хэлээ. Зүгөөр, коммунистнуудай политическэ һуралсал тухай делегадуудай хэлэнгүй гараһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Элидхэл соошье политһуралсал тухай багаар хэлэгдээ. Бэеэ даагаад һурадаг коммунистнууд тухайда элидхэлшэ оройдоо хэлээгүй.

Хориин ба Курбын леспромхозуудай директорнууд Терещенко ба Зязев ой модоной промышленностиие айкомой ба аймгүйсэдкомой муугаар хүтэлбэрилдэг тухай хэлээ.

Социалистическэ мүрысөөн аймаг соо ёһо тэдыгээр дэлгэрүүлэгдэнэ. Гэбэшье, элидхэл соо миин хэдэхэн үгэ хэлэгдээ. Делегадуудшье хэлээгүй.

Хурса шүүмжэлэл конференци дээрэ хэгдээгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Дэлгэрэнгы шиидхэбэри конференци баталан абаа.

***

Партиин айкомой пленум боложо, КПСС-эй айкомой секретарьнуудаар **Р. З. Санжиев, Б. Э. Дагбаев, А. Г. Рандин** һунгагдаа.

Партиин айкомой хүдэлмэриин методые һайжаруулха

Байкало-Кударын аймагай партийна конференциһээ

Байкало-Кударын аймагай VIII партийна конференци болобо. Партиин айкомой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл айкомой секретарь нүхэр Белкин хэһэн байна.

Хүдөө ажахые, илангаяа малажалые хүгжөөхэ асуудалда элидхэлшэ ба үгэ хэлэһэн нүхэд ехэ анхаралаа хандуулаа.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгые партиин айком зарим тэды һайжаруулһан байна. Тоосоото үе соо аймагай колхозуудай эбэртэ бодо мал 19,8 процент, хони ямаад 9,2 процент, гахай 10,7 процент, адуу морид 20 процент олон болоо. Гэбэшье, малажалые хүгжөөлгэдэ үшөө ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Зарим колхозууд, илангаяа Сталинай, Пушкинай нэрэмжэтэ, «Путь к коммунизму» колхозууд малажалые хүгжөөхэ даалгабаряа дүүргэнэгүй.

Адуу малай ашаг шэмэ бага байна. Тус аймагай ажалшад хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхын түлөө 1953 ондо республиканска мүрысөө үүсхэһэн байбашье, абаһан уялгануудаа дүүргэжэ шадаагүй. Гэхэһээ гадна, 1952 онойхиһоо адуу малайнь ашаг шэмэ бүри доошоо ороһон байна. Энэ жэлдэ тус аймагай колхозууд дунда жэшээгээр һаамхай үнеэн бүриһөө 478 литр һү һааһан, хонин бүриһөө 2 килограмм нооһо хайшалһан байна. Тиихэдэ Куйбышевай нэрэмжэтэ, «Большевик», «Путь коммунизма» колхозууд дунда зэргээр һаамхай үнеэн бүриһөө энэ жэлдэ оройдоо 200 гарай литр һү һаагаа.

Малай үбэлжэлгые зарим колхозууд эмхигүйгөөр эхилбэ. Малай үхэһэн, гарзалһан баримтанууд олонто үзэгдэнэ.

Тус аймаг город шадархи аймагуудай нэгэниинь мүн болоно. Энэ ушарһаа хартаабха ба овощь эндэ ехээр таригдаха зэргэтэй байгаа. Гэбэшье, аймагай олонхи колхозууд һүүлэй хоёр жэлэй туршада хартаабхын ба овощиин тон бага ургаса абана. Хартаабха, овощь таринжа ургуулдаг мастернууд нүхэд Шурыгина, Макарова, Орлова гэгшэдэй дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэгүй.

Энэ асуудалда партиин айком, аймгүйсэдком ёһотой анхарал хандуулнагүй. Теэд хартаабха болон овощь элбэг ехээр таринжа ургуулдаг байгаа хадаа тус аймагай колхозууд тон ехэ олзо доход олохо байһаниинь элитэ.

Мүн газартаряалангай ажал хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Аймагай колхозууд ногоо таридаг севооборотой боложо шадаадүй, энэ ушарһаа ороохото культурануудай бага ургаса абтана.

Мүн партиин айком промышленна предприятинуудые һулаар хүтэлбэрилнэ. Энээн дээрэһээ аймаг доторхи загаһанай заводууд, олзоборилгын артельнууд үйлэдбэриингөө түсэбүүдые гүйсэд дүүргэжэ шаданагүй.

Машинно-тракторна станциин үүргые партиин айком ёһотойгоор дээшэлүүлжэ шадаагүй байна. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, малажалай ажал ехэтэй участогуудые механизацилха талаар МТС өөдтэй юумэ хэнэгүй.

—Зоотехническэ барилга һулаар эрхилэгдэнэ. Энэ ушарһаа олонхи колхозуудай адуу мал толюур тойгон байра байдалтай. Гэбэшье, Кабанскын машинно-тракторна станци колхозуудта малай байра бариха талаар юушье хэнэгүй,—гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадир, конференциин делегат нүхэр Оскорбин мэдүүлбэ.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юун дээрэһээ үзэгдэнэб гэхэдэ, партиин айком хүдөө ажахые, колхозуудые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Гончаров нигэжэ мэдүүлбэ:

—Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин айкомой бюрогой зүгһөө өөдтэй туһаламжа үзүүлэгдэдэггүй. Жэшээнь, манай колхозой томодхогдоһоной һүүлээр колхозой түрүүлэгшээр дүй дүршэл багатай хүн томилогдоһон байгаа. Теэд энэ хүндэ ямаршье туһаламжа партиин айком үзүүлээгүй.

Партиин айкомой хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые конференциин делегадууд шүүмжэлэн элирүүлхэ зуураа, баталан абаһан шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэл тон хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэдэг, таһагуудайнгаа хүдэлмэрие партиин айкомой секретарьнууд нүхэд Коновалов, Белкин, Сергеев гэгшэд һулаар хүтэлбэрилдэг, аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн оройдоо үнгэргэгдэдэггүй гэжэ тэмдэглэһэн байна.

—Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, айкомой бюрогой гэшүүдэй дунда шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлэгдэдэггүй, — гэжэ делегат нүхэр Сергеев мэдүүлбэ.

Партиин айком болбол КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор бүхы хүдэлмэреэ шэнэдхэн табижа үшөө шадаадүй байна.

Партийна эхин организацинуудые партиин айком мүн лэ халирхайгаар хүтэлбэрилнэ, үдэр бүриингөө ажал-ябуулгада тэдэнэртэ туһалнагүй гэжэ делегадууд тэмдэглэбэ.

Идеологическа хүдэлмэридэхи горьтойхон дутагдалнууд конференци дээрэ элирүүлэгдэһэн байна. Аймагай ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Зарим партийна организацинуудай агитколлективүүд муугаар хүдэлмэрилнэ, лекци, элидхэлнүүд болон хөөрэлдөөнүүд саг соогоо үнгэргэгдэнэгүй. Мүн коммунистнуудай политическэ һуралсалые партиин айкомой агитациин ба пропагандын таһаг һулаар хүтэлбэрилнэ. Марксизм-ленинизмын теориие бэеэ даагаад шудалдаг коммунистнуудай һуралсалые хэншье мүртэйгөөр шалгадаггүй.

Медицинскэ эмхи зургаануудай, худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэридэхи хэдэ хэдэн дутагдалнууд элирүүлэгдээ.

Конференци хадаа партиин айкомой тоосоото үе соохи хүдэлмэриие хангалтатай гэжэ тоолоод, партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан шиидхэбэри абаа.

***

Һүүлээрнь партиин айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **С. С. Коновалов**, секретарьнуудаар нүхэд **Н. М. Белкин, М. П. Сергеев** гэгшэд һунгагдаба.

Ленинград. Вера Слуцкаягай нэрэмжэтэ ситец нэхэлгын фабрикада.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уранзураашад Э. Р. Гамбарян (зүүн гарһаа) ба В. В. Никольская гэгшэд өөһэдынгөө зурагай ёһоор фабрикада нэхэгдэһэн бүд хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Торидо газетэ захилгые тооногүй

Жэл дүүрэхэнь ойротожо, ерэхэ жэлэй газетэ ба журналнуудые захилга аймагай хэлхеэ холбооной контородо ба отделенинүүдтэ үргэнөөр ябуулагдажа байна. Ниитын дунда газетэ, журналнуудые тараагшадай зүблөөнүүд үнгэргэгдөө. Газетэ ба журналнуудые тараадаг зарим хүнүүд эдэбхитэйгээр ажаллажа, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаба. Жэшээлхэдэ, аймагай промкомбинадай коллективтэ нүхэд Воробьева, «Заготживсырьегой» контородо Яновский, аймпотребсоюзда—Цыдыпова, РО МВД-дэ Десятова, аймагай больницада ба аймгүйсэдкомой элүүрые сахилгын таһагта Орсоева гэгшэд газетэ тараалгые һайнаар үнгэргэбэ. Тиихэдэ «Улаан-Тори» колхозой колхознигууд газетэнүүдые олосроо захижа байна.

Гэбэшье, аймаг дотор юрэнхы дээрэнь хараад үзэхэдэ газетэ захилга хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Ноябриин 29-нэй байдалаар «Бурят-Монгольская правда» газетэ оройдоо 200 хэһэг, «Бурят-Монголой үнэн»—101, «Торейский колхозник» гэжэ аймагай газетэ 224 экземпляр захигдаба. Тиихэдэ «Бурят-Монголой комсомолец» газетэ, «Агитаторай блокнот» захилга тэсэшэгүй муугаар ябуулагдажа байна. Жэшээнь, «Путь Ленина», «Заветы Ильича», «Улаан Бургалтай», Молотовой, Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта газетэ захилга эмхигүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, эдэ колхозуудай партийна ба комсомольско эхин организацинуудай секретарьнууд ба колхозуудай правленинүүдэй түрүүлэгшэнэр энэ шухала хэрэгтэ анхарал хандуулнагүй. Эдэ колхозууд колхознигуудтаа нэмэлтэ түлэбэри үгэлгые, мүн ажалта үдэртэ мүнгэ хубаалгые удаарүүлжа байна. Тиихэдэ, хэлхеэ холбооной Доодо-Бургалтайн отделениин начальник нүхэр Прокофьева, Наринай—нүхэр Жалихаев гэгшэд газетэ захилгые түргэдхэхэ талаар эрид хэмжээ абанагүй, почтальонуудынь энэ хүдэлмэридэ ёһо тэдыгээр хандана.

Аймагай зарим эмхи зургаануудаар газетэ захилга мүн лэ муугаар ябуулагдана. Жэшээнь, Ториин дунда һургуулида, аймагай финансын таһагта, маслопромдо, Ториин ба Бургалтайн МТС-үүдтэ газетэ захилга эмхигүйгөөр үнгэргэгдэнэ.

Хэлхеэ холбооной таһагай райорганизатор нүхэр Алексеев һүүлэй үе болотор газетэ захилгада бодото анхарал хандуулнагүй, конторо соогоо һууһаар хайран сагаа үнгэргөө.

Жэлэй эсэс болотор бүхы хүсээ элсүүлжэ, колхозник, механизатор, албахаагша бүхэнние газетэ, журналаар хангаха гээшэ тон ехэ удхашанартай хэрэг мүн.

Д. Доржиев.

СССР-эй орденууд ба медальнууд барюулагдаба

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. И. Чувыров СССР-эй Верховно Соведэй үмэнэһөө СССР-эй орденууд ба медальнуудаар шагнагдаһан Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэрилшэдтэ шагналынь һаяхан барюулба.

Ленинэй орден А. И. Леонтьев, Ажалай Улаан Тугай орден К. К. Редько, А. И. Славкин, «Ажалай габьяагай түлөө» медаль В. Г. Олейников, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаль Н. Д. Иголкин, Л. Е. Михайлов гэгшэдтэ барюулагдаба.

Шагнагдагшад парти, правительстводо халуун баясхалан хүргэхэ зуураа, саашадаа улам һайнаар хүдэлмэрилхэбди гэжэ мэдүүлбэ.

Абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө

Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүд хүдөө ажахыгаа улам саашадань хүгжөөхын түлөө республиканска социалистическэ мүрысөөндэ орожо, шэнэ уялгануудые абаһан байна.

Мүнөө «Коммунизм» колхозой гэшүүд абаһан социалистическэ уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Ерэхэ жэлдэ баян ургаса хуряахын тула агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ. Таряанай поли болон сабшалангай газар дээрэ органическа үтэгжүүлгэ гаргагдажа байна. Мүн 20 тонно суперфосфат худалдажа абтаа.

«Победа» колхозтой мүрысөөндэ түрүүлхын тулада «Коммунизм» колхозой таряанажалай бригадынхид ороохото культурануудай үрэһые түсэбэй ёһоор сум хаагаад, тэрэнээ сэбэрлэжэ, тарилгын кондицида хүргэжэ байна. Таряанажалай № 4 бригадын гэшүүд Наталья Варфоломеева, Павлина Клементьева, Прасковья Ревенская болон Павел Бурлаков үрэһэ сэбэрлэлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ, «ОС-1» гэжэ ороохо сэбэрлэдэг машинаар үдэрэй 60 центнер сэбэрлэхын орондо 100 центнер сэбэрлэнэ.

Энэ колхозой таряанажалай бригадынхид ороохото культурануудай һайн ургаса абаха талаар нилээд ехэ дүй дүршэлтэй юм. Энэ жэлдэ 500 гектар талмайн га бүриһөө 14 центнер шэниисэ, тэрэ тоодо 250 гектарһаа 16 центнер шэниисэ хуряаһан байна. Таряанажалай № 1 бригада (бригадирынь нүхэр Бельский) 76 гектар газарай га бүриһөө 20,5 центнер овёсой ургаса хуряагаа. Иимэ амжалтануудые яагаад туйлааб гэхэдэ, хоёрложо, һайнаар элдүүрилһэн парта шииг нойто саг соонь барижа шадаһан ба таряагаа хэрээһэлүүлэн тариһан байна. Тиигээд бүхы таряалангаа һайнаар харууһалһан байха юм.

Тарилга зүбөөр хэхэ методуудые колхознигууд агротехническэ курсануудта шудалдаг юм.

«Коммунизм» колхозой малшад ниитын адуу мал үсхэбэрилхэ 1953 оной түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргээ, мүн эмэ мал олошоруулха даалгабаряа дүүргээ. Жэшээлхэдэ, түсэбэй ёһоор 290 толгой үнеэдтэй байха аад, мүнөө 305 толгой үнеэдтэй юм. Байгша ондо 100 гүүдһээ 80 унага, 100 үнеэнһээ 80 тугал, эхэ гахай бүриһөө 8,4 поршоонхо абаа. Һүнэй-товарна фермэ һү һааха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

Малажалда хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудай өөһэдынгөө ажалда үнэн сэхээр, оролдосотойгоор хандаһанай ашаар эдэ бүхы амжалтанууд туйлагдаһан байна. Жэшээнь, һаалишан Мария Барышникова хаража байһан 15 үнеэнһээ 100 центнер һү һааха түсэбтэй аад, 132 центнер һү һааһан байха юм. Һаалишан Евдокия Федорова 130 центнер һү һаагаа. Түсэбһөө гадуур ехэ һү һааһанайнгаа түлөө Мария Барышникова 5 центнер һү, Евдокия Федорова 3 центнер үлүүтэй һү нэмэлтэ түлэбэри абаа. Хонишон Артамон Красинский эрхимээр ажаллажа, 9 һарын туршада мянга гаран ажалта үдэр олоод, тэрэ 18 центнер ороохо, 1200 түхэриг мүнгэ авансаар абаһан, 3 хони нэмэлтэ түлэбэри абаһан байна.

Колхозой барилгын саг ургэлжын бригада 200 толгой гахайн байха типовой байра барижа дүүргээд, ашаглалгада оруулаа. Фрезэ гэжэ газарта электрын хүсөөр үнеэ һааха агрегат тодхохын тула гэр баригдажа эхилээ. Энэ барилгын дүүрэхэдэ эндэ 50 гаран үнеэд асарагдажа, электрын хүсөөр һаагдадаг болохо юм.

Колхозой фермэ бүхэн малай үбэлжэлгые муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээр эхилбэ. Малнууд дулаан байраар, элбэг хүрэхэ тэжээлээр хангагданхай. Колхозой малшад мүнөө ниитынгээ адуу малые үбэлжэлгын үедэ тобир тарганаар, нэгэшье толгой хоролтогүйгөөр ондо оруулхын түлөө тэмсэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, дутагдалнууд үшөөл бии байна. Зарим гүүртэнүүдтэ харууһалгын мууһаа боложо малай тураха ябадал үзэгдэнэ. Ерэхэ хабарай тарилгада хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгэ тарилгын кондицида үшөө хүргэгдөөгүй, удаанаар сэбэрлэгдэнэ. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэжэ эхилэгдээгүй гэхэдэ болохо. Колхозой партийна организаци (секретариинь нүхэр Ревенский) колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулна.

Бии байһан дутуунуудаа тус колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Ерофеев) усадхаха, малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ колхознигуудаа эмхидхэн элсүүлхэ, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай уряагаар мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ байһаниинь лабтай.

М. Александров.

Бригадир—ажалые эмхидхэгшэ

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэхэн зорилгонуудые табиһан байна. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ колхозуудай үйлэдбэриин бригаданууд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

«Партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд колхозуудтахи ажалай эмхидхэл мэтэ тиимэ шухала асуудалнуудые хангалтагүйгөөр эрхилнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Колхозуудтахи ажалай эмхидхэлэй асуудалнуудаар зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта тусгаар звенонуудые дэлгэрүүлхэ ба үйлэдбэриин бригадануудые усадхаха гэһэн буруу хараа шугам ябуулһан байгаа гэжэ мэдээтэй, тэрэнь бодото дээрээ ороохо таряанай ажахые механизацилгада эсэргүүгээр зорюулагдаһан ба колхозуудые һуларуулха гэһэн байгаа» гэжэ КПСС-эй XIX съезд дээрэ партиин ЦК-гэй хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл соогоо нүхэр Маленков хэлэһэн байгаа.

Энэ заабарине хараадаа абажа, Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз үйлэдбэриин бригадануудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулһан байна. Колхоздо таряанажалай 3 бригада эмхидхэгдэжэ, хүнүүдээр дүүрэн бүридүүлэгдэнхэй.

Таряанажалай бригада бүхэндэ зэр зэмсэг, машина, мори унаа даалгагдан үгтэнхэй. Энэ хэмжээ-ябуулганууд хүдөө ажахын машинануудта, зэр зэмсэгтэ ба мори унаада эзэн бусаар хандадаг ябадалые усадхана.

Бригадануудые хүтэлбэрилхэдөө эдэбхи үүсхэл гаргаха, мүн зарим асуудалнуудые өөрөө шиидхэхэ арга боломжо бригадирнуудта олгогдонхой.

Колхозой ажал хэрэгые һайса мэдэжэ, колхознигуудай эгигэл найдабарине дүүргэжэ шадаха хүнүүд бригадираар томилогдохо ёһотой.

Александр Тихонович Вершинин таряанажалай № 2 бригадын бригадираар 7 жэл үлүүтэй хүдэлмэрилжэ байна. Бригадирнууд нүхэд Якимов, Дашижапов гэгшэд 6 жэл соо хүдэлмэрилнэд. Эдэ нүхэд эмхидхэхы ба хүтэлбэрилхы шадабаритай, дүй дүршэл ехэтэй болонхой.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз нёдондо ороохото культурануудай гектар бүриһөө 8—9 центнер таряа хуряаһан байна. Теэд энэ үрэ дүнгөөрөө колхознигууд һанаагаа амараагүй, харин энэ жэлдэ ороохото культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаһан байна.

Энээнэй ашаар байгша ондо тус колхоз гектарай 15 центнер ургаса хуряагаа. Нүхэр Вершинин бригадиртай таряанажалай № 2 бригада 37 гектар газарһаа гектарай 28 центнер, № 1 бригада 87 гектар газарһаа гектарай 26 центнер ургаса хуряаһан байха юм.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци бригадирнуудай хүдэлмэридэ туһалжа байдаг. Партийна организаци бригадирнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулна. Партийна суглаан болон бюрогой заседани дээрэ тэдэнэй хүдэлмэриин тоосоое дуулажа, дутуу дунданнуудые элирүүлдэг, тэдэнние усадхаха хэмжээнүүдые хараалжа үгэдэг юм. Бригадирнууд политическэ һуралсалда хабаадуулагданхай.

Гэхэ зуура, таряанажалай бригадануудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии байна. Колхозой правлени, парторганизаци бригадануудые бэхижүүлхэ, колхознигуудые ажал хүдэлмэридэ хабаадуулха хэрэгтэ анхарал үшөө багаар хандуулна. Зарим колхознигууд ажалда ябажа үгэхэгүй, бригадирай даабарине дүүргэдэггүй байха юм.

Теэд партийна эхин организаци эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые үшөө абаагүй байһаар. Бригадын гэшүүдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Хөөрэлдөөнүүд болон газетэ уншалга үсөөн үнгэргэгдэнэ. Ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһанууд» хаһа саг соогоо гаргагданагүй.

Тиимэһээ колхозой правлени, партийна эхин организаци таряанажалай бригадануудай хүдэлмэридэхи дутуу дунданнуудые усадхаха хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

С. Табдаев.

МТС-үүдэй ХҮДЭЛМЭРИИЕ СААШАДАНЬ hАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ

Мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө hанай тэмсэл

Мүнөө МТС-эй хүдэлмэрие саашадань hайжаруулха, колхозой үйлдэбэрие хүгжөөлгэдэ тэрэнэй үүргые ехэдхэхэ» талаар туйлай ехэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна. Тэдээниие бэелүүлгэдэ механизаторнуудай үүргэ угаа ехэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг манай тракторна бригада 1953 оной тракторна хүдэлмэриингээ жэлэй түсэбые 162 процент дүүргэбэ. Условно трактор бүхэнөөр 712 гектар газар элдүүрилhэн байнабди. Тиин хэдэн арбаад центнер горючи хэмнэгдээ. Энэ хадаа тус колхозой тарянажалай бригаданхидтай манай бригадын механизаторнуудай нигта барисаатайгаар хүдэлмэрилhэнэй ашаар туйлагдаа.

Трактористнууд Демид Платонов, Григорий Чеботарев гэгшэд «ДТ—54» трактораар тус бүриин 500 гектар газар элдүүрилхэ түсэбтэй байhан аад, 1300—1300 гектар элдүүрилбэ. Тиихэдэ Николай Молчанов АТЗ—НАТИ трактораар 702 га газар элдүүрилээ.

Мүнөө манай МТС-эй механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын бусад машина зэмсэгүүдэй намар-үбэлэй заhабарилгые эхилэнхэй. Энэ шухала кампание жэшээтэ hайнаар үнгэргэхын тула тус хүдэлмэрие узловой методээр ябуулнабди. Заhабарилгын үедэ би монтажна бригадын бригадираар хүдэлмэрилнэб. Сезоной эхилhэнhээ хойшо манай бригада 3 трактор заhабарилаа.

Бидэ, Суулгын МТС-эй механизаторнууд, механизмуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, нормоёо дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэхэтээ хамта, хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо байhанаа hайса мэдэнэбди.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай уряае халуунаар дэмжэн, Читын областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэй социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тула заhабарилгын хүдэлмэрие февраль hара хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаад, улам эршэмтэйгээр ажаллажа байнабди.

В. Иванов, Суулгын МТС-эй № 6 тракторна бригадын бригадир.

Тракторнуудые шанар hайнтайгаар заhабарилхын түлөө

(Үшөөтын МТС-эй тракторист Василий Комиссаровай хөөрөөнhөө)

Би Галуута-Нуурай шахтада түрүүшээр электригээр, hүүлээрнь ашаа тээдэг тракторта трактористаар хүдэлмэрилжэ байгаа hэм. Энэ шэнэ мэргэжэлдээ ехэ дуратай байгааб. Тиимэhээ тракторай болон хүдөө ажахын машинануудай частьнуудые, хүдөө ажахын механизаторнуудай түрүү дүй дүршэлые шудалжа эхилээ hэм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо хүдөө гаража, трактористаар хүдэлмэрилхэ дурамни хүрэhэн байгаа.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолые угаа ехэ баяртайгаар угтажа, Үшөөтын МТС-тэ трактористаар ошохо гэжэ шиидэhэн байнаб.

Үшөөтын МТС-эй коллектив намайе ехэ hайнаар угтаа. Эндэ ерэhэнhээ хойшо тракторай моторнуудай заhабарилгада хүдэлмэрилжэ байнаб. Моторой заhабарилгада хүдэлмэрилхэдэ нилээд харюусалгатай ажал юм. Теэд минии хүдэлмэридэ дүй дүршэл ехэтэй механик Бубеев үдэр бүриин туhаламжа үзүүлнэ.

Моторнуудые шанар hайнтайгаар заhабарилбал, хойто жэлэй полевой хүдэлмэрие амжалтатайгаар үнгэргэхэ байнабди. Тиимэhээ бүхы дүй дүршэл, шадабари хэшээлээ табижа, моторнуудые эрхим шанартайгаар заhабарилхые оролдоноб.

Гэбэшье, манай хүдэлмэридэ элдэб бэрхэшээлнүүд ушардаг юм. Запасной частьнууд болон зэр зэмсэгүүд дуталдадаг байна. Теэд эдэ бэрхэшээлнүүдые дабахабди.

Партиин уряагаар хүдөө гарагшадай эдэбхитэ ажал

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор зоригжоhон урданай механизаторнууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд МТС-үүдтэ ба колхозуудта гараад, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар өөhэдынгөө хубитые оруулхын түлөө үнэн зүрхэнhөө ажаллажа байна. Жэшээнь, машина бүтээлгын заводой ахалагша инженер-технолог байhан Александр Васильевич Козлов главна инженерээр, мүн энэ заводой техник-механик Георгий Игнатьевич Адамович машинно-тракторна мастерскоие даагшаар, тэрэнэй hамган механик Клавдия Григорьевна Адамович малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэрие механизацилха механигаар, Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой техник Анатолий Филиппович Яресько—участково механигаар, Улан-Удын депогой машинистын орлогшо (хөөрдэхи мэргэжэлынь слесарь) Иосиф Аронович Шрагер—локомобилиин машинистаар, үhан замай флодто хүдэлмэрилжэ байhан Виктор Иванович Леонов трактористаар Ториин МТС-тэ ажаллажа байна. Мүн агрономууд ба зоотехнигүүд эндэ олоороо ерэнхэй.

Эдэ патриодуудые МТС-эй дирекци ба партийна организаци хүндэтэйгөөр угтан абаба. МТС-тэ ажаллахаяа ерэhэн хүнүүдэй тоо үдэр ерэхэ бүри олошоржо байна. Тиимэhээ тэдэниие гэр байраар хангаха талаар бэрхэтэй ушар тохёолдоно. Тиибэшье, эдэнэй олонхидтонь гэр байра үгтөө. Тэдэнэр бүлэнэрөө асаржа байна.

—Би октябрь hарын хуушаар МТС-тэ ерээ hэм. Ерэхэдэмни тракторнууд, комбайнууд ба хүдөө ажахын машинанууд МТС-тээ бүгэдөөрэн бусаадүй байба. Тиимэhээ колхозуудта таряа сохижо, соломо hүрилжэ байhан механизмуудые харахаяа ошоhон байнаб. Колхозуудай тарянай полинууд дээгүүр ябахадамни, hаяхан томодхогдоhон Свердловэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ комбайнер Алексей Зайцев hүрилэгдөөгүй таряае самоходно комбайнаараа ябажа байгаад, бухал бухалаарнь сохижо байба. «Иихэдээ юу хэжэ байнабта?», — гэжэ асуухадамни, — «Колхоз таряагаа hүрилжэ үрьдөөгүй байшоо. Ажалаа түргэдхэхын түлөө комбайнаараа ябажа байгаад, бухал зангаарнь сохихо гэжэ МТС-эй дирекци захиралта үгөө», — гэжэ Зайцев хэлээ hэн. Уданшьегүй, нүхэр Зайцев блогойнгоо хабхагые хүргэжэрхиhэн байгаа. Энэ колхозой таряан мүнөөшье болотор сохигдожо дүүрээгүй, Зайцевай комбайн тэндээ хэбтэhээр.

Иимэ ажал ямар үрэ дүн харуулааб гэхэдэ, нүхэр Зайцев сезон соо 185 гектар таряа хуряаhан, 358 килограмм горючи ба түрхихэ материал үлүү ехые гаргашалhан байна. Мүн «Коммунизм» колхозой поли дээрэ комбайнер Красиков нүхэр Зайцевай методээр гречихэ сохиhон байгаа. Энэ үедэ газар хүрэнхэй байжа, комбайнайнь вал годиниоhон байха юм. Хэрбээ комбайнай барабан руу шулуун ороо hаа, эдэхэ байгаа бшуу. Иигэжэ гүрэнэй машина зэмсэгтэ зээн бусаар хандаха ябадал ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ hаад ушаруулна, механизмын хүсэн гүйсэдөөр ашаглагданагүй. Мүн машина зэмсэгүүдэй хойноhоо муугаар хараhаар хэгдэнэ. Энэ хадаа МТС-эй дирекциин ба механизаторнуудай хүдэлмэридэ ехэ горьтойхон дутагдал болоно, — гэжэ МТС-эй главна инженер нүхэр Козлов хөөрэнэ.

—Трактор болон машина зэмсэгүүдэй заhабарие ехээр хожомдожо эхилээбди. Юуб гэхэдэ, шэнээр баригдаhан МТМ-гэй зосоохи түхеэрэлгэнүүд үшөө тодхогдоогүй, хуушан МТМ заhабарилгадаашье тааруугүй байгаа. Тиимэhээ мүнөө болотор заhабарилга хэжэ байнабди. Шэнэ МТМ соогоо 9 трактор оруулаад, узловой методээр заhабарилжа эхилээбди. Хоёр трактор заhабарилагдаhан аад, үшөө халуун обкаткада оруулагдаагүй байна. Шэнэ МТМ-дэ гэрэл оруулагдажа, халуун ба хүйтэн обкаткын станогуудые hаяар табихамнай. Тиихэдээ заhабарилгые түргэн темпээр ябуулха арга боломжотой болохобди. Бидэ IV квартал соо 19 трактор заhабарилха түсэбтэй байнабди. Энэ түсэбөө бэелүүлхэ арга боломжо манда дүүрэн бии. Узловой методээр трактор заhабарилха график манай главна инженер нүхэр Козлов табяа. Тэрэнэй ёhоор 2 хоног болоод лэ нэгэ трактор задалагдаха, энэ үе соо цех бүхэн өөрынгөө даалгабарие дүүргэхэ болоно. Ушар иимэhээ бидэнэр хоёр хоног соо нэгэ трактор заhабарилха болонобди. Иигээд байхадаа декабриин 30-да графигтаа орохо, IV кварталай заhабарилгын түсэб дүүргэхэ арга боломжо манда бии. Мүнөө энэ графитай ёhоор ажаллажа ороообди, — гэжэ МТМ-е даагша нүхэр Адамович хөөрэнэ. Энэ графигай ёhоор ажаллахын түлөө ажалай эмхидхэл, хүдэлмэриин журам hайжаруулха, узелнуудые запасной частьнуудаар дүүрэн хангаха гэжэ шиидэhэн байна.

—Би ноябриин 5-hаа локомобилиин машинистаар ажаллажа байнаб. Минии уялга хадаа локомобилиие hаадгүйгөөр хүдэлгэхэ, техническэ харууhыень hайжаруулха хэрэг болоно. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэмни лабтай, — гэжэ нүхэр Шрагер бэедээ найдангяар хөөрэнэ.

МТС-тэ ажаллахаяа ерэhэн патриодууд мүнөө эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Трактористнууд болохо дура хүсэлөө мэдүүлhэн 13 хүн курсада ябуулагдаа. Урдын трактористнууд ба комбайнернууд, мүн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд МТС-тэ ажаллахамнай гэжэ МТС-эй дирекцидэ мэдүүлгэнүүдые олооороо барижа үргэлжэлhөөр.

Д. Доржиев.

„Туhалха аргамнай үгы...“

КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум хадаа хүдөө ажахыда, илангаяа малажалда байгаа ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха зам зааhан байна. Адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, малые дулаан байраар хангаха, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха хэрэгтэ машинно-тракторна станцинууд гол үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Гэбэшье, Чесанын МТС (директорынь нүхэр Тайнов) энэ уялгаяа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Тус МТС харьяата колхозуудайнгаа малажалай фермэнүүдтэ үбhэ тэжээл шэрэхэ, малай дулаан байрануудые барихын тулада барилгын модо бэлэдхэхэ, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха хэрэгтэ туhалнагүй.

Мүнөө малай үбэлжэлтын харюусалгатай үе болобошье, тус МТС нэгэшье трактористые харьяата колхозуудайнгаа малажалай фермэнүүдтэ хүдэлмэрилхөөр эльгээгээгүй, үбhэ тэжээл шэрэхын тулада нэгэшье трактор гаргаагүй байна.

МТС-тэ заhабарилгын сезон эхилhээр hара үлүүтэй болоо. Теэд энэ хугасаа соо оройдоо 2 трактор заhабарилгаhаа гаргаhан байна.

Малай үбэлжэлгэдэ туhалыт гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хандахада, «тракторнууднай заhабарилагдаагүй, трактористнууд заhабарилгын хүдэлмэридэ суглуулагданхай, туhалха аргамнай үгы» гэжэ нүхэр Тайнов харюусадаг юм.

МТС-эйнгээ ажал хүдэлмэрие зүбөөр эмхидхэжэ, харьяата колхозуудайнгаа малай үбэлжэлгэдэ туhалалсаха сагынь ерээ.

С. Цыбиков.

МАЛШАД НЭМЭЛТЭ ТУЛЭБЭРИ АБАНА

Бичурын аймагай «Коммунизм» колхоз аймаг соогоо адуу малаар олон артельнүүдэй нэгэн юм. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ малайнь тоо толгой нилээд олошороо. 1953 ондо эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ. Бадма Доржиев 5 жэлэй турша соо МТФ-е даагшаар хүдэлмэрилхэ зуураа, малшадай ажалые эмхидхэхэ талаар нилээд дүршэлтэй болоо. Фермын үхэршэн Бадансу Тубанова оролдосото ажалаараа шалгарна. Энэ малшан үнгэрэгшэ 5 зунай хугасаа соо даахан малнуудаа шадамараар адуулжа, хүсэ шадал hайнтай болгоод, үбэлжэлгэдэ оруулдаг байгаа.

Хониной-товарна фермэ хони үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые мүн лэ hайнаар дүүргэнхэй. Хонишод Дарима Дашиева, Басан Цыренова, Дулма Жапова, Дугарма Аюшиева, Дулгар Гонгорова болон бусад 100 хонин бүриhөө 100-гаад хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Оролдосото хүдэлмэриингөө түлөө эдэнэр ажалай нэмэлтэ түлэбэридэ туд бүриин 5—6 хони абаха болобо. Хонишод Дашима Шагжиева, Бабасан Эрдынижапова гэгшэд хонидоо хододоо hайнаар ондо оруулдаг, магтаалтайгаар хүдэлмэрилдэг байна.

Мүнөө эндэхи малшад малайнгаа үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн тэмсэжэ байна.

Ц. Шагжиев.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

КИНОМЕХАНИГУУДАЙ ОРОЛДОСОТОЙ АЖАЛ

Аймгүйсэдкомой культурын таhагай хүдэлмэрилэгшэд hүүлэй үедэ ажалшадые культурнаар хангалгые нилээд hайжаруулаа. Ажалшадта кино харуулгаар, мүнгэ сутлуулгаар ба сеанс гаргалгаар октябрь ба ноябрь hарануудай даалгабари аймаг дотор хамта дээрээ 10 процентээр үлүүлэн дүүргэгдэhэн байна.

Киномеханигуудай хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөндэ аймагай «Радуга» гэжэ кинотеатрын ахалагша киномеханик нүхэр Батунков түрүү hуури эзэлээ. Энэ нүхэр хоёр hарынгаа даалгабари 120—150 процент дүүргээ. Мүн киномеханигууд В. С. Байбородин ба В. С. Минеев гэгшэд hайнаар хүдэлмэрилнэ.

ЗАГАhАШАДАЙ АМЖАЛТА

Ярүүнын загаhанай заводой загаhа барилгын бригаданууд советскэ Конституциин Үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, ажалай үндэр амжалтануудые туйлаба. Жэшээлхэдэ, нүхэр Медведскиин хүтэлбэрилдэг бригада ноябрь hарынгаа даалгабари 5 хоногоор уридшалан дүүргэhэн байна. Тус бригадын коллектив 20—25 центнер загаhа барижа даалгабаряа үдэр бүри 200—250 процент дүүргэнэ.

Мүн Маленковой нэрэмжэтэ колхозой нүхэд Греховэй, Истоминой хүтэлбэрилдэг загаhашад жэшээтэ hайнаар хүдэлмэрилнэ.

60 ГАРАН ЛЕКТОРНҮҮД ХҮДЭЛМЭРИЛНЭ

Аймаг дотор хамта 60 гаран лекторнүүд-эдэбхитэд колхознигуудта, хүдэлмэрилэгшэдтэ элдэб темэнүүдээр лекцинүүдые уншана.

Илангаяа Кондинско лекторнүүдэй нэгэдэл (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Дымчиков) hайнаар хүдэлмэрилнэ. Эндэ hүүлэй үедэ 24 лекци, 89 гаран хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө, газетэ, журнал хамтаараа уншалга 113 дахин үнгэргэгдэhэн байна.

Лекторнүүд нүхэд Токорева, Дымчиков, Хубарков, Луквина гэгшэд тус тустаа 5—6 лекци уншаа.

Мүн Витимскэ лекторскэ нэгэдэл Романовка тосхоной ажалшадта 15 лекци уншаа.

В. Байбородин.

ТОБШО hОНИНУУД

★ Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой 10 хүдэлмэришэд ерэхэ жэлдэ өөhэдтөө гэрнүүдые барихань. Энэ хүдэлмэридэнь заводой дирекци нилээд ехэ туhаламжа үзүүлхэ юм.

★ Ажалшадые ажаhуудалай талаар хангаха комбинат Бичура тосхондо баригдажа, ашаглалгада тушаагдаба. Тэндэ фотографи, парикмахерска, оёдолой ба сабхиин цехүүд бии.

★ hаяхан нүхэр Афанасьева 200 түхэриг гээhэн байгаа. Энэ мүнгыень Хэжэнгын дунда hургуулиин hурагшад Дашиев, Иванов, Цыремпилов, Бальжинимаев гэгшэд олоод, hургуулиингаа багша Э. К. Хадаханэ гэгшээр дамжуулан эзэндэнь бусаагаа. Нүхэр Афанасьева hайн hанаата эдэ үхибүүдтэ аймагай газетээр дамжуулан баясхалан хүргэбэ.

Худалдаа наймаанай хронико

★ **Ном тарааха hара.** Бичурын аймагай номой магазинууд үргэн нийтын дунда ном тарааха hара үнгэргэжэ байна. Мүнөө магазинуудта политическэ, уранhайханай, хүдөө ажахын номууд элбэг бии. Ажалшад номуудые олоороо абана.

★ **Жэлэйнгээ даалгабари дүүргээ.** Бичурын аймагай Гочито-Новостретинскэ сельпо эд бараанай эрьесын талаар жэлэйнгээ даалгабари үни хада дүүргэнхэй. Мүнөө энэ магазин эд хэрэглэгшэдэй эрилтые гүйсэд хангахын түлөө бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

★ **Пельмень хэнэ.** Мяха-консервын комбинадай үргэн хэрэглэлэй цех пельмень ба пирожки ехээр ба hайн шанартайгаар хэдэг болоо. Мүнөө городой худалдаа наймаанай ба эдеэ хоолой предприятинуудhаа ажалшад тэндэ гаргагдаhан пельмень, пирожкиие дуратайгаар абана.

★ **hайн хүдэлмэриин үрэ.** «Главунивермагай» (Улан-Удэ) коллектив эд бараанай эрьесын 11 hарын даалгабарие 105 процент дүүргэбэ. Мүрысөөндэ бүдэй, трикотажна, парфюмернэ секцинүүд түрүү hууринуудые эзэлээ.

Курумканай аймагай типографиие даагша Иннокентий Иванович Ефимов 53 жэл соо хэблэлэй hазарта хүдэлмэрилнэ. Тэрэнэй 25 жэлыень Бурят-Монголдо хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Ефимов типографиин hурагша Мария Соломинскаяда заабари үгэжэ байна. А. Мантаевай фото.

Ном тараалга—шухала хэрэг

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд болон КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор хараалагдаhан зорилгонуудые дүүргэлгэ болгон, манай «Книготоргын» системэдэхи олон тоото хүдэлмэрилэгшэд эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Ном наймаалгынгаа жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ олохон магазинууд болон киоскнууд түрүүлжэ ябана. Тэдэнэрэй тоодо Улан-Удын № 2 магазин, Улан-Удэ городтохи колхозой дэлгүүр дээрэ байдаг № 1 киоск, Гусиноозёрск болон Бабушкин городуудай магазинууд, Кабанскын ба бусадшье хэдэ хэдэн аймагуудай магазинууд октябрь hарада ном наймаалгынгаа жэлэй түсэбые сүм дүүргээ.

Эдэ түрүү магазинуудай hайнаар ажаллаhанай ашаар «Книготоргын» системэдэхи ном наймаалгын түсэб бухыдөө ноябриин 25-да дүүргэгдээ. Олохон магазинууд өөрынгөө хүдэлмэридэ нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Жэшээнь, Улан-Удын номой № 2 магазин, Кабанскын аймагай центртэхи, мүн Бабушкин городой номой магазинууд ном наймаалгаяа hайжаруулхын түлөө ажалшадай эрилтые саг үргэлжэ шэнжэлнэ. Хэрбээ ном захилгые шадамараар эмхидхэбэл захигшадай тоо саг үргэлжэ олошорно, тиихэтэй хамта ном наймаалгын түсэб болзор соогоо дүүргэгдэнэ гэжэ тэдэ магазинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл эли тодоор гэршэлнэ. Дээрэ дурсагдагша магазинууд hони hониин ном захилгые зүбөөр эмхидхэжэ, худалдан абагшадайнгаа тооее саг үргэлжэ олошоруулна.

Иигэжэ хүдэлмэреэ hайнаар табижа шадаhан номой магазинуудай республика соо нилээд олон байбашье, муугаар хүдэлмэрилдэг магазинууд үшөөл бии байhаар. Жэшээнь, Курумканай аймагай Сталинай болон Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай номой магазинууд 10 hарынгаа түсэбые оройдоол 48—49 процент дүүргээ. Курумкан ба Заиграй тосхоной номой магазинууд мүн лэ иимэрхүү байдалтай. Тиимэ дээрэhээ дурсагдагша магазинуудай хүтэлбэрилэгшэд өөhэдынгөө дутагдалнуудтай эбсэшөөд, түсэбөө дүүргэхын түлөө ямаршье хэмжээ абанагүй. Нютагай партийна болон советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд муугаар хүдэлмэрилдэг номой магазинуудай хүдэлмэридэ зохихо туhаламжа үзүүлхэ ёhотой байбашье, ямаршье хэмжээ абанагүй.

Республика соо ном наймаалгын түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын зорилгоор «Книготоргын» республиканска конторо ноябриин 15-hаа декабриин 15 болотор ном наймаалгын «hара» эмхидхээ. Энэ «hара» мүнөө амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна. «Номой hарын» эхилhэн сагhаа хойшо олохон магазинууд жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ байна.

Бурят-Монголой АССР-эй культурын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай республикын культурын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан хандалгые манай системын хүдэлмэрилэгшэд хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, хүдэлмэреэ саашадань бүри hайжаруулха гэжэ шиидэнхэй.

И. Хандранов, «Книготоргын» директорые орлогшо.

Зандинай уншалгын байшан

Мухаршэбэрэй аймагай Зандинай уншалгын байшан аймаг доторoo эрхим байшангуудай нэгэн юм. Тэрэ байшангай байрада капитальна заhабари хэгдэжэ, үбэлдэ hайнаар бэлэдхэгдээ.

Уншалгын байшангые даагша нүхэр Щербакова оролдосотойгоор ажаллажа, лозунг, монтаж ба плакадуудаар байшангаа hайнаар шэмэглээ. Тэндэ ССР Союзай Верховно Соведэй V сессиин, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй материалнуудые тайлбарилhан агитаци бии. Мүн Гашей тосхоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой нийтын ажахын ургалтые харуулhан диаграмма зохёогдонхой.

Уншалгын байшангай дэргэдэ уранhайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилнэ.

Парти, правительствын тогтоолнуудые арад зондо ойлгуулха талаар энэ байшан бага бэшэ хүдэлмэри ябуулна. hүүлэй үедэ 20 шахуу хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө. Нүхэр Щербакова өөрөө оло дахин хөөрэлдөө, хамтын уншалга хэhэн байна.

Г. Жираков, Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой культурын таhагые даагша.

Банинууд тухай

(Редакцида ерэhэн бэшэгүүд)

Закаменай аймагай Цакир тосхондохи хамтын бани эмхи гуримгүй байдалтай. Энэ бани соо ороходо тон муухай, үhэй, ханануудынь хэдэн hара угаагдаагүй хаб хара болошонхой байдаг. Эндэ ариг сэбэрые сахиха талаар ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Үлгэсэ, кабинануудай дутамаг дээрэhээ банида орохоёо ерэгшэд дэгэл, хубсаhаа нэгэ үлгэсэдэ хэдыгээрээ үлгэнэ, заримдаа дээрэ дээрэhээнь сомохо баатай болоно.

Аймсоведэй гүйсэдкомой коммунальна ажахын ба элүүрые хамгаалгын таhагууд хэзээ зохихо хэмжээ абажа, хүн зоной эрилтые хангаха юм?

Ш. Бакшеев.

Ахын аймагай олохон колхозуудта банинууд шэнээр баригданагүй. Хуушан банинуудынь үмхиржэ муудашаhан тула ажалшадай эрилтые дүүрэн хангажа шаданагүй. «Улаан-Аха», «Улаан малшан», «Ким» ба Кировэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай томохон участогуудта, малай фермэнүүд ба бригадануудта ямаршье банинууд үгы юм.

Мүн аймагай центртэхи хамтын бани муу байдалтай. Эндэ ариг сэбэр сахигданагүй, хахад hара соо нэгэ дахин түлигдэнэ.

Шэнэ банинуудые бариха талаар колхозой хүтэлбэрилэгшэд ба аймсоведэй гүйсэдкомой коммунальна ажахын таhаг зохихо хэмжээ абаха уялгатай.

Д. Гомбоев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„Культурна хүдэлмэриие тооногүй“

Зэдын аймагай олонхи колхозуудай улаан булангууд ба хүдөөгэй библиотекэнүүд, илангаяа Гэгээтын сомоной клуб тэсэшэгүй муугаар ажаллана гэhэн статья дээрэ дурсагдаhан гаршагтайгаар манай газетын октябриин 15-най номерто толилогдоhон байгаа. Энэ статья соо заагдаhан дутагдалнууд шалгахада зүб байба гэжэ манай редакцида Зэдын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Дабаин мэдээсэбэ. Тус статья аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие муугаар хүтэлбэрилhэнэй түлөө Гэгээтын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Ц. Будаев шүүмжэлэгдэhэн, клубые даагша Ринчинова ажалhаа гаргагдаhан байна.

Мүнөө хүдөөгэй клубуудай ба библиотекэнүүдэй хүдэлмэри hайжаруулагдажа байна.

Клемент Готвальдын мавзолей Прагада нээгдэбэ

ПРАГА, декабриин 5. (ТАСС). Клемент Готвальдын мавзолей мүнөөдэр Прагада нээгдээ. Чехословакиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй секретарьнууд, КПЧ-тэй ЦК-гэй гэшүүд, премьер-министр Вильям Широкий түрүүтэй министрнүүд, Чехословакида СССР-эй хэрэгүүдые эрхилхэ этигэмжэтэ Н. П. Фирюбин, арадай демократиин оронуудай посольствонуудай ба миссинүүдэй толгойлогшонор нээлгэ дээрэ байлсаба.

Болгарска столицын промышленность

СОФИ, декабриин 4. (ТАСС). Һүүлэй хэдэн жэлэй турша дотор хэдэн шэнэ томо предприятинууд: К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ электрозавод, В. Коларовай нэрэмжэтэ электрокабельна завод, Вылко Червенковэй нэрэмжэтэ завод, Эрнст Тельманэй нэрэмжэтэ хлопок ээрэлгын фабрика ба бусад предприятинууд баригдаа.

Болгарска телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, 1948 онһоо 1952 он хүрэтэр Софиин промышленна предприятинуудай валовой продукциин хэмжээн 381 процентээр ехэ болоо. Олохон предприятинууд үйлэдбэриин хэмжээе хэдэн дахин ехэдхэбэ. Димитр Благоевой нэрэмжэтэ зэд зүйлнүүдэй завод 1948 онойхидо орходоо 2,5 дахин ехэ продукци мүнөө үгэнэ. «Руда» гэжэ гүрэнэй промышленна предприяти 6 дахин ехэ продукци үгэнэ. Софиин металл болбосоруулагша предприятинууд һүүлшын 4 жэлэй турша дотор үйлэдбэрине 123 процентээр ехэ болгоо.

1949 онойхитой сасуулхада Софиин текстильнэ промышленность 1952 ондо продукци гаргалгые хоёр дахин ехэ болгобо Эдеэ хоолой промышленность 1949 онойхидо орходоо 177 процент ехэ эдеэ хоолой продуктнуудые мүнөө үйлэдбэрилэн гаргана.

Машина бүтээлтэ түргөөр хүгжөөгдэжэ байна. 1952 ондо Софиин машина бүтээлгын предприятинууд 1949 онойхидо орходоо 149 процент ехэ продукци бүтээн гаргаа.

Мүнөө Болгариин столицада хэдэн шэнэ промышленна предприяти баригдажа байна.

Чехословакида худалдаа наймаанай газарнууд олошоруулагдана

ПРАГА, декабриин 4. (ТАСС). Ажалшадые эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудаар хангалга һайжаруулха тухай анхарал оролдолго гаргажа, чехословацка правительство город бүхэндэ, тосхон бүхэндэ, хүдөөдэ хүдэлмэришэд ба таряашадые шухала эд бараагаар хангахын тула магазинуудай тоое нилээд олошоруулха гэһэн шиидхэбэри гаргаба. Энэ жэлдэ худалдаа наймаанай сетине үргэдхэлгэдэ 111 миллион крон һомологдоо.

Мүнөө тус орон дотор тусхай шэнэ магазинуудые ба универмагуудые барижа байна. Брненскэ областьдо жэлэй эсэс хүрэтэр эдеэ хоолой шэнэ томо 5 магазин нээгдэхэнь. Пражска областьдо хүдөөгэй магазинуудай сеть 497 точкоор үргэдхэгдэхэ байна. Жилинскэ областиин деревнинүүдтэ жэлэй эсэс хүрэтэр 16 шэнэ универмаг нээгдэхэ юм.

Хитадай ажалшадай үйлэдбэриин амжалтанууд

ПЕКИН, декабриин 4. (ТАСС). «Шэньянжибао» газетэ Шэньян городой (Мукден) заводууд ба фабрикануудай хүдэлмэрилэгшэдэй, албахаагшадай үйлэдбэриин амжалтануд тухай мэдээсэнэ. Ноябриин эсэс хүрэтэр Шэньянай гүрэнэй шухала 48 предприяти жэлэй үйлэдбэриин түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Городой шэнэ олон барилгануудай хүдэлмэришэдэй коллективүүд барилгын жэлэй түсэбые ноябриин 20 хүрэтэр 95,7 процент хүрэтэр дүүргэбэ. Городой хүн зониие эдеэ хоолой болон промышленна товарнуудаар хангаха хэрэгтэ гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай сетиин хүдэлмэрилэгшэд ехэ амжалтануудые туйлаба.

Польшодо горнягай удэр болобо

ВАРШАВА, декабриин 5. (ТАСС). Үсэгэлдэр Польско Арадай Республикын ажалшад заншал болоһон һайндэрые—горнягай удэрые тэмдэглэбэ.

Һайндэрэй хүндэлэлдэ барилгашад хадаа 6 жэлэй түсэбэй шухала объектнүүд болохо «Костюшко-Вова» ба «Рокитница—2» гэжэ хоёр шэнэ шахтые ашаглалгада оруулаа. Эдэ шахтанууд эгээн шэнэ техникээр түхеэрэгдэһэн, хүсэтэ машинанууд ба механизмуудаар хангагдаһан байна.

Мүн лэ тон шэнэ машинануудаар түхеэрэгдэһэн зэдэй шэнэ рудник үсэгэлдэр Болеславцда (Доодо Силези) хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Индидэ Никсоной ерэлгэ тушаа

ДЕЛИ, декабриин 4. (ТАСС). Ноябриин 29-һөө Индидэ байһан США-гэй вице-президент Никсон Делиһээ Кабулда (Афганистан) мүнөөдэр ниидэжэ ошобо.

Индидэ Никсоной ерэлгэнь индийскэ олониитые ба хэблэлые ехээр зэбүүрхүүлбэ. Азиин оронуудаар тэрэнэй ябалга хадаа Азида түгшүүрилые шангадхаха гэһэн США-гэй һэдэлгэ мүн гэжэ тэдэнэр тоолоно. «Индиан экспресс» газетын бэшэһэнэй ёһоор, американо-пакистанска сэрэгэй хэлсээнүүд тухай мэдээсэлнүүдтэй дашарамдуулан индеецүүдэй шэнэ һэжэглэлгэ Хитад ба Корея тухай асуудалнуудаар Индиин болон США-гэй хоорондохи зүрилдөөнүүдтэ нэмэбэ. Сэрэгэй хэлсээ баталха тухай США-гэй ба Пакистанай хоорондохи хэлсээнүүд Индидэ хашалта хэхэ зорилготой юм гэжэ «Стейтсмен» газетэ бэшэнэ.

Индийскэ парламентын хэдэн гэшүүд мэдүүлгэ толилоо. Никсон хадаа маккартизмын талые бүхөөр баримтална, мүн Корея тушаа политическэ конференцидэ Индиин хабаадалгые США буруушаана, Ли Сын Маниие дэмжэнэ гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. Парламентын гэшүүд корейскэ сэрэгэй пленэйхид тухай асуудалые эбэй ёһоор шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан Индиин хүсэлэлгые таһалдуулаа гэжэ США-е тэрэшэлэн гэмнэнэ.

Делидэ байхадаа зүбшэн хэлсэгдэһэн гол асуудал хадаа Корея тушаа политическэ конференци тухай асуудал ба тус конференци Делидэ зарлагдаха ёһотой гү гэһэн асуудал байгаа гэжэ Никсон ябахынгаа урда тээ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ.

Суэцкэ каналай зонодохи байдал

КАИР. (ТАСС). «Аль-Мысри» гэжэ египетскэ газетын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Файид городой (Суэцкэ каналай зоно) худалдаа наймаашад Суэцкэ каналай зонодо английска эзэмдэгшэ сэрэгүүдэй байһан ябадалда эсэргүү буруушаалгын тэмдэг болгон англиинхидта эсэргүүсэлээ соносхобо. Худалдаа наймаашад өөһэдынгөө магазинуудые хааба. Тэдэнэр английска сэрэтэй алба хэгшэдтэ эд бараа худалдахаяа арсана.

Английска сэрэгүүдэй командовани худалдаа наймаа һэргээхые эрибэ, үгы һаа хүсэ хэрэглэхэбди гэжэ египедэй наймаашадые занаба. Гэбэшье, магазинууд хаалтатай хэбээрээ байгаа. Командованиин захиралтаар үсэгэлдэр английска солдадууд магазинуудые эзэлһэн ба египедэй 4 миллион фунт мүнгэнэй сэнтэй товарнуудые тэдээн сооһоо буляан абаһан байна.

Данида сэрэгэй бэлэдхэл хэгдэнэ

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). «Ланд Ог Фольк» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, оборонын министр Расмус Хансен хадаа Силькеборг городой районд казарманууд болон һуралсалай газарнуудые барижа эхилхээр шиидхэгдээ гэжэ тус городой советдэ мэдүүлбэ. Казармануудые барилгада 25 миллион крон гаргашалагдаха байна.

КОПЕНГАГЕН, декабриин 3. (ТАСС). Үсэгэлдэр фолькетингдэ үгэ хэлэхэ зуураа, оборонын министр Расмус Хансен хадаа гражданска нюурнуудые армида татаха тухай асуудал мүнөө хэлсэгдэжэ байна, тэдэнэр телефонно холбоо хангаха юм гэжэ мэдүүлбэ.

Тушаалһаа гараһан гү, али армиһаа табигдаһан офицернүүдтэ сэрэгэй албанда бусаха арга боломжо үгэхэ тухай асуудал тэрэшэлэн зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

Индийскэ олониитэ индийско-советскэ худалдаа наймаанай хэлсээе һайшаана

ДЕЛИ, декабриин 4. (ТАСС). Индийскэ олониитэ ба худалдаа наймаашад Индиин болон Советскэ Союзай хоорондо баталагдаһан худалдаа наймаанай хэлсээе халуунаар һайшаана.

Худалдаа наймаанай энэ хэлсээн дайнай хойто тээ «хоёр ороной хоорондохи харилсаануудта шухала шата» болоно гэжэ «Стейтсмен» газетэ бэшэнэ.

Энэ худалдаа наймаанай хэлсээе хоёр талын амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжотой байһан тухай хэлэхэ зуураа, тус газетэ болбол «Росси өөрынгөө түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ үедөө техническэ асуудалнуудаар угаа ехэ дүй дуршэлтэй болоо» гэжэ тэмдэглэнэ.

«Индийско-советскэ хэлсээн худалдаа наймаанай бусад договорнуудай дунда илангаяа шухала удхашанартай юм» гэжэ делийскэ «Нав Бхарат Таймс» газетэ бэшэнэ.

«Бидэнэр Индидэ шухала хэрэгтэй машинануудые Советскэ Союзһаа абахабди, хэдэн жэлэй турша дотор Инди тиимэ машинануудые США-һаа ба Англиһаа абахые оролдоһон болобошье шадаагүй» гэжэ газетэ бэшэнэ.

ДЕЛИ, декабриин 4. (ТАСС). СССР-эй ба Индиин хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээ баталалгатай дашарамдуулан, Делидэ советскэ посольство дотор уулзалга болобо. Индийскэ правительствын тушаалта нюурнууд ба министрнүүдэй орлогшонор, парламентын депутадууд, Хитадай, Чехословакиин ба Венгриин дипломатическа түлөөлгэтэ газарнуудай толгойлогшонор, олониитын ба хэблэлэй түлөөлэгшэд уулзалга дээрэ байлсаа.

Мүнөөдэр Индиин худалдаа наймаанай промышленностиин министерство хэлсээ баталһан советскэ талын хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ.

Бермудска сепаратна зүблөөн нээгдэбэ

ПАРИЖ, декабриин 5. (ТАСС). США-гэй, Англиин ба Францийн правительствонуудай толгойлогшонорой зүблөөн Бермудска аралнууд дээрэ Гринвичын сагаар үсэгэлдэр 20 часта нээгдээ гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Касл Харборһоо (Бермудска аралнууд) дамжуулба.

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 5. (ТАСС). Бермудска аралнуудһаа Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын эльгээһэн мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Французска түлөөлэгшэдһөө абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, автомобильнуудта һуужа парадна ябалга хэхэ үедэ Ланьель Иденэй ба Даллесай хойноһоо ябаба, энэнь гурбан гүрэнэй зүблөөн дээрэ Ланьелиин делегациин нэрэ хүндые унагааба. Ланьелиин ерэхэдэ уэльскэ сэрэгүүдэй оркестр «Марсельеза» наадаагүй, энээн тушаа французууд тэрэшэлэн гайхалдана. Тиин үсэгэлдэр Эйзенхауэрэй ерэһэнэй хүндэлэлдэ американска национальна гимн наадагдаһан байна».

Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, английска хэлэ мэдэдэггүй Ланьель зүблөөндэ хабаадагшадай түрүүшын заседани дээрэ үгэ хэлээгүй, Бидо үгэ хэлэһэн байна.

Индонезиин информациин министерствын генеральна секретариин мэдүүлгэ

КАРАЧИ, декабриин 5. (ТАСС). Мүнөө Карачида ерээд байгаа Индонезиин информациин министерствын генеральна секретарь Руслан Абдулла Гани хадаа Индонези Зүүн-Урда Азида сэрэгэй базануудые байгуулха ябадал буруушаана гэжэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ. Тэрэ хадаа Шэнэ Зеландитай ба Австралитай США-гэй баталһан сэрэгэй хэлсээе буруушаан шүүмжэлбэ, «сэрэгэй ямар нэгэн союзда Индонезиин хабаадалга тухай үгэшье хэлэгдэжэ болохогүй» гэжэ зааба.

„Пусан—үлэсхэлэнгэй город“

СТОКГОЛЬМ, декабриин 5. (ТАСС). Урда Корейдэ ошоод ерэһэн «Экспрессен» газетын корреспондент Х. Хельберг урда корейскэ хүн зоной хүшэр хүндэ ажабайдал тухай мэдээсэнэ. Эблэрэлгэ баталагдаһанай һүүлээр 4 һара үнгэрөө, тиихэдэ Пусан урдынхидал хэбээрээ ядуу байдалтай байна. Үлэсэжэ шадалаа барагдаһан хүнүүд үйлсэдэ унана. Тус городто олон зуун мянган тэрьелэгшэд үлэсэжэ байна. Дайнай олон инвалидууд газаа тэнэжэ ябана. Үхибүүдэй дунда уушханай ханяада, үбшэн ехээр дэлгэрэнхэй.

«Пусан хадаа туйлдаа хүрэһэн, үлэсхэлэнгэй город гээшэ» гэжэ корреспондент түгэсхэлдөө бэшэнэ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VIII сесси

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 4. (ТАСС). «ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгэй пленэйхидые» корейско-хитадай талын «зэрлигээр зобооһон тухай гэжэ США түрүүтэй бүлэг оронуудай резолюциин проектые Генеральна Ассамблейн декабриин 3-най пленарна заседани дээрэ голосовалба.

СССР-эй, УССР-эй, БССР-эй, Польшын ба Чехословакиин делегацинууд резолюциин энэ проектые буруушаажа голосовалба. 10 ороной түлөөлэгшэд (Пакистан, Саудовска Арави, Сири, Йемен, Югослави, Афганистан, Бирма, Египет, Индонези, Ирак) голосованиин үедэ һаналаа бариба. Индиин делегаци голосованида хабаадаагүй. Ливанай ба Сальвадорой делегадууд заседани дээрэ байлсаагүй. Американо-английска бүлэглэл хадаа Хитадай Арадай Республика ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республика тушаа хардалга хэһэн резолюциин проектые абхуулба.

Голосованиин шалтагаание тайлбарилан үгэ хэлэхэ зуураа, Индонезиин ба Пакистанай түлөөлэгшэд Хитадай ба Хойто Корейн түлөөлэгшэдгүйгөөр, американска делегациин дурадхаһан асуудалые Генеральна Ассамблей дээрэ зүбшэн хэлсэжэ болохогүй гэжэ зааба. Эдэ гэмнэлгэнүүд тушаа Хитадай ба Хойто Корейн хараа бодолые соносонгүйгөөр, тэдэниие гэмнэһэн резолюци абажа болохогүй гэжэ тэдэнэр тэмдэглэбэ.

Үгэ хэлэлгын үедэ советскэ болон хэдэн олон бусад делегацинууд американска делегациин дурадхаһан «зэрлиг зобоолго» тухай асуудалай ба энэ асуудал тушаа США-гэй оборонын министерствын «элидхэлэй» хардалгын, провокационно шэнжые арсалтагүйгөөр харуулаа гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ А. Я. Вышинский зааба. Тиимэһээ, СССР-эй делегаци Холбоото Штадуудаар толгойлогдоһон бүлэг оронуудай дурадхаһан резолюциин проектые буруушаажа голосовалба, ушарынь энэ проект Хитадай Арадай Республика ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республика тушаа дайсан харша, хардалгын, провокационно удхатай байна.

Корейдэ сэрэгэй пленэйхидые американска дайшад зобооно

ПЕКИН, декабриин 4. (ТАСС). Сэрэгэй пленэйхидые американска дайшадай олоорнь алаһан баримтанууд тухай репатриировалагдаһан хүнүүдэй хэлэһые Синьхуа агентствын кэсонско корреспондент бэшэнэ. Репатриировалагдаһан эдэ хүнүүд амиды үлэхэ азатай байжа, американска дайшадай хэжэ байһан гэмтэ хэрэгүүдэй гэршэнэрынь болоһон байна.

Корейско-хитадай тала «зэрлигээр зобоолго» хэһэн хэбэртэй элидхэлые һая толилһон США-гэй правительствын зорилгонь юуб гэхэдэ, сэрэгэй пленэйхидые, мүн гражданска хүн зониие Корейдэ олоорнь алажа, өөһэдынгөө хэһэн гэмтэ муухай хэрэгүүдые нюун далдалха гэһэн зорилго байһые мэдүүлгэнүүд тэрэшэлнэ.

Женевскэ конвенциие бүдүүлигээр эбдэжэ, американска сэрэгүүд үбшэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые пулемёдоор, винтовко буугаар буудажа, гар гранатануудые дэлбэлжэ, жадаар хадхажа аладаг, мүн бусад олон гэмтэ хэрэгүүдые хэдэг байгаа гэжэ бусажа ерэһэн хитадай сэрэгэй олохон пленэйхид хөөрэбэ.

Бусажа ерэһэн хитадай пленнэ Лю Чунь-жун Чхуньчхоньһоо баруун-хойгуур байдаг Мьонворнидо американецуудай хэһэн эгээн бузар гэмтэ хэрэгэй гэршэ болобо. Тэндэ хитадай сэрэгэй 280 пленэйхид алагдаа. 1951 оной майн эсэстэ Чхуньчхониин районд болоһон байлдаанай үедэ шархатаад, Мьонворнидохи саг зуурын полевой госпитально эльгээгдэһэн хүнби гэжэ Лю Чунь-жун мэдүүлбэ. Тэрэ үедэ шархатаһан 280 гаран сэрэгүүд тэндэ байһан юм. Тус госпиталь гражданска хэдэн гэрнүүдтэ ба агаарһаа хамгаалагдаһан газарнуудта байратай байгаа. 1951 оной майн, 28-да сэрэгэй оршон байдал гэнтэ хубилжа, саг зуурын госпиталиие саг соонь нүүлгэн абаашаха аргагүй болобо. Тиин шархатаһан хитадай 280 һайндуратан американска 7-дохи дивизиин плендэ абтаба.

Американска сэрэгүүдэй ерэхын урда тээ нюугдаһан ушарһаам, американецууд намайе оложо шадаагүй гэжэ Лю Чунь-жун хэлэбэ. Мьонворниие эзэлэмсээрээ, американска сэрэгүүд шархатаад госпитальдо байһан хитадай һайндуратаниие дары зобоон алаба, тиихэдээ пулемёдууд, карабинууд ба гар гранатануудые хэрэглэбэ. Хитадай һайндуратанай госпитальһоо зугадахые оролдоходонь, американецууд хайрагүйгөөр буудажа алаа.

Энэ зэрлиг хюдалга хахад час шахуу үргэлжэлөө. Удаа тээнь американска солдадууд амиды үлэһэн хүнүүдые бэдэржэ эхилбэ. Тэдэнэр амиды үлэһэн сэрэгэй пленэйхидые намнажа абаашаад, пулемёдоор буудаба.

1951 оной майда американска сэрэгүүд Хванчхониин районд шархатаһан 10 гаран сэрэгэй пленэйхидые гэртэ хаажа, бензин адхаад, шатаажа алаһан юм гэжэ хитадай репатриировалагдаһан һайндурата Чжао Го-лян мэдүүлбэ. Тэндэ байһан сэрэгэй пленэйхид бүгэдөөрөө амидыгаар шатаагдаа. Американецууд 20 гаран сэрэгэй пленэйхидые шоссейнэ харгын хажуу талада алаһан юм гэжэ Чжао Го-лян хэлэбэ.

Американска түсэбүүд тухай пакистанска газетэ бэшэнэ

КАРАЧИ, декабриин 4. (ТАСС). США-гэй ба Пакистанай хоорондо бэлэдхэгдэжэ байгаа сэрэгэй союз тухай, пакистанска территори дээрэ өөрынгөө сэрэгэй базануудые бариха гэһэн США-гэй һанаашалга тухай мэдээсэлнүүд гүрэнэй департаментын политикые харуулагша американска хэблэлдэ түрүүшынхеэ толилогдоо гэжэ «Имроз» газетэ бэшэнэ.

Американска газетэнүүдэй энэ мэдээсэлдэ яажа хандаһан тухайгаа пакистанска правительствын мүнөө хүрэтэр мэдүүлээгүй байһан тушаа Карачиин политическэ нюурнууд ехээр гайхалдана гэжэ газетэ заана.

«Ямар нэгэн орондо сэрэгэй базануудые Пакистанай үгэхэ тухай асуудал хэзээдэшье табигдаагүй» юм гэһэн премьер-министр Мохаммед Али гэгшын мэдүүлгые баримталан, «Имроз» газетэ түрүү бэшэг соогоо иигэжэ тэмдэглэнэ: «Мүнөөнэй оршон байдалда энэ мэдүүлгэ тон хангалтагүй байна гэжэ һанамнабди. Өөрынгөө гадаадын политикые премьер-министрын элеэр тайлбарилха ба Пакистан нейтральна орон хэбээрээ үлэхэ юм гэжэ найдуулхань шухала байна. Имагтал сэрэгэй базанууд тухай хэлэхэдээ, тэрэ хадаа һэжэглэхэ шалтагаан түрүүлнэ. Пакистаниие сэрэгэй блогто хабаадуулха тухай хэблэлэй мэдээсэлнүүд хүнүүдэй һанаа зобооһониинь лабтай. Американска туһаламжа абалга хадаа Советскэ Россида эсэргүү американска сэрэгэй бэлэдхэлдэ орониие хабаадуулха гэһэн удхатай юм. Америка Россида эсэргүү агрессивнэ һанаашалга тухайгаа элеэр соносхобо, Россида эсэргүү ашаглахын тулада лэ сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ гэжэ ойлгуулба. Асуудалые иимээр табилга юу харуулнаб гэхэдэ, Америка ямар нэгэн орондо дуратай байһан дээрэһээ туһаламжа үзүүлхые хүсэнэ бэшэ, тиимэһээ энэ туһаламжа бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалта болоно».

Түгэсхэлдөө, «Имроз» хадаа өөрынгөө гадаадын политикын бодото удха тухай тодорхойгоор мэдүүлхые правительствоһаа эринэ.

Иранай ба Турциин хоорондо сэрэгэй договор баталха түсэбүүд тухай иранска газетэ бэшэнэ

ТЕГЕРАН, декабриин 4. (ТАСС). Правительствода дүтын тушаалта хүнэй мэдүүлгые баримталан, «Клмвяр» газетэ хадаа хоёр ороной хоорондо сэрэгэй договор баталха условинуудые бэлэдхэхэ тухай асуудалаар Иранай гадаадын хэрэгүүдэй министерство ба Тегерандахи турецкэ посольство хоорондоо нюуса бэшэг һүүлэй үедэ абалсажа байна гэжэ бэшэнэ.

Иранай гадаадын хэрэгүүдэй министерствын харюусалгата сотрудникай хэлэһэнэй ёһоор, иранска правительство тиимэ договорые буруушаагаагүй байхаһаа гадна, тэрэниие һайшааха юм гэжэ газетэ баталан хэлэнэ.

Энэ тон шухала договор баталхын тула үргэн эрхэ түлөөлгэтэй турецкэ правительствын гэшүүдэй нэгэниинь һаяар Тегеран ерэхэ байна гэжэ тэрэ сотрудник мэдүүлбэ.

Амаралтын үдэр санаар һолжоржо ябана. **С. Марновай фото-этюд.**

СПОРТ

Санын сезон нээгдэбэ

Советскэ Конституциин Үдэртэй дашарамдуулагдан санашадай заншалта эстафетэ декабриин 5-да Улан-Удэдэ боложо, санын спортоор үбэлэй сезон нээгдэбэ.

Эстафетэдэ городой спортивна обществонуудай, физкультурна ба һуралсалай коллективүүдэй 80 шахуу командаанууд хабаадалсаа.

Басагадай дунда болоһон мүрысөөндэ № 65 һургуулиин коллектив түрүү һуури эзэлээ. Хоёрдохи һуури № 68 һургуулиин басагад эзэлээ.

3 x 3 километртэ эхэнэрнүүдэй командануудай хоорондо үсэд шанга тэмсэл болоо. Эсэстэ санашан Гармаева түрүүлэн ерэжэ, «Урожай» обществынхид түрүү һуури эзэлбэ. Хоёрдохи һуури ПВЗ-гэй «Локомотив» обществынхид эзэлээ.

Эдиршүүлэй олон тоото командануудай хоорондоһоо түрүү һууриин түлөө № 1 һургуулиин ба түмэр замай техникумэй һурагшадай дунда шанга мүрысөөн боложо, № 1 һургуулиинхид илажа, кубогта хүртөө.

Эрэшүүлэй дунда болоһон мүрысөөн һонирхолтойгоор үнгэрөө. Мүрысөөнэй эхинһээ хойшо эстафетын бүхы 4 шатада ПВЗ-гэй «Локомотив», «Искра» ба түмэр замай «Локомотив» обществонуудай санашадай хоорондо шанга тулалдаан болобо. Һүүлшын 4-дэхи шатада ПВЗ-гэй «Локомотив» обществын түлөөлэгшэ Ланич түрүүлэн ерэжэ, ПВЗ-гэй «Локомотив» общество эрэшүүлэй дундаһаа түрүү һуури эзэлбэ. Хоёрдохи һууриие искратайхид гараа.

Түрүү һууринуудые эзэлһэн командануудта шангууд барюулагдаа.

А. Игумнов.

Студентнэрэй спортивна үдэр

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институтда Советскэ Конституциин Үдэртэ зорюулагдаһан спортивна мүрысөөнүүд үнгэрэгдэбэ.

Волейболоор, баскетболоор, санаар болоһон мүрысөөнүүдтэ Иркутска педагогическа институдай 20 гаран студентнэр хабаадалсаа.

Хоёр городой педагогическа институдуудай студентнэрэй хоорондо болоһон мүрысөөндэ волейболоор иркутскынхид, баскетболоор манай институдай команда илаһан байна.

Декабриин 6-най үдэр санашадай мүрысөөн шангаар тулалдан үнгэрөө. Эсэстээ манай институдай эрэшүүлэй команда иркутскынхидые илаһан, басагадай команда хоёрдохи һуури эзэлһэн байха юм.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор хоёр институдай командаанууд 3:3 очкотой боложо тэнсэһэн байна.

Удаань институдай актова зал соо вечер-концерт эмхидхэгдээ. Эндэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай уранһайханай самодеятельностиин коллектив концерт харуулаа.

Б. Батоев.

Шатараар облпрофсоведэй кубок абахын түлөө

Шатараар облпрофсоведэй кубок абахын түлөө мүрысөөнэй хахад финал декабриин 6-да болобо.

Мүрысөөндэ ПВЗ-гэй ба дунда һургуулинуудай багшанарай профсоюзай командаанууд уулзаа. Багшанарай коллектив 3:2 тоотойгоор илаба.

Мүн культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай нэгэдэхи ба хоёрдохи командаанууд наадажа, нэгэдэхи командань шүүбэ.

Декабриин 13-най үглөөнэй 10 часта облпрофсоведэй байшан соо дунда һургуулинуудай багшанарай ба культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай шатаршадай хоорондо финальна уулзалга болохо.

Редакторай орлогшо **Д. Л. ЛОБСАНОВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00696. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.